МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні
Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:
«ІНФОРМАЦІЙНА МОДЕЛЬ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВАХ»

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

Виконав (ла): студент (ка) 2 курсу, групи 8.0514-ie
Спеціальності 051 Економіка
(код і назва спеціальності)
освітньої програми Інформаційна економіка
(код і назва освітньої програми)

К.С. Мальцева
(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, доцент, к.е.н. Хорошун В.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент _____
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2025

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю. М. Потебні
Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів
Рівень вищої освіти Другий (магістерський)
Спеціальність 051 Економіка
(код та назва)
Освітня програма Інформаційна економіка
(код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри_____

« ____ » _____20 __року

З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ
Мальцева Катерина Сергіївна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи Інформаційна модель фінансового моніторингу в банківських установах
керівник роботи Хорошун Вікторія Василівна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)
затверджені наказом ЗНУ _____2025 року
Строк подання студентом роботи _____
2. Вихідні дані до роботи *відкрита інформація про фінансово-економічні показники діяльності АТ КБ «ПриватБанк» за 2021-2024 рр., спеціальна науково-методична література, статті фахівців з обраної теми в мережі Internet, графічні матеріали та схеми.*
3. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) *1) Сутність та основні завдання фінансового моніторингу в банках; 2) Комплексний аналіз фінансової діяльності та стійкості банку; 3) Напрями підвищення рівня фінансової стійкості банку.*
4. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень) *Інтерфейс аналітичної платформи YouControl для перевірки контрагентів у системі фінансового моніторингу ПриватБанку. Загальний рівень тіньової економіки в Україні. Модель передачі та основні характеристики узагальнених і додаткових узагальнених матеріалів. Сукупність принципів розвитку системи фінансового моніторингу в рамках державного фінансового контролю.*

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Хорошун В.В., доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів	03.09.2025	03.09.2025
2	Хорошун В.В., доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів	01.10.2025	01.10.2025
3	Хорошун В.В., доцент кафедри інформаційної економіки, підприємництва та фінансів	31.10.2025	31.10.2025

6. Дата видачі завдання _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Призначення наукових керівників. Затвердження тем кваліфікаційних робіт	*01.05.2025*	
2	Напрацювання теоретичного матеріалу: дослідження сутності об'єкту та предмету дослідження, критичний аналіз існуючих методологічних засад, вибір та обґрунтування напрямку проведення дослідження	*30.09.2025*	
3	Апробація результатів на Міжнародних та Всеукраїнських конференціях	*Протягом навчального року*	
4	Розробка економіко-математичного забезпечення основних елементів концептуального підходу	*15.10.2025*	
5	Збір та систематизація статистичного та нормативного матеріалу дослідження.	*31.10.2025*	
6	Узагальнення отриманих результатів. Оформлення роботи	*20.11.2025*	
7	Надання роботи до рецензії. Нормоконтроль	*01.12.2025*	
8	Прилюдний захист кваліфікаційної роботи на засіданні ЕК	*12.12.2025*	

Студент _____ К.С. Мальцева
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проєкту) _____ В.В. Хорошун
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ _____
(підпис) (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Мальцева К.С. Інформаційна модель фінансового моніторингу в банківських установах.

Кваліфікаційна робота на здобуття рівня вищої освіти магістр за спеціальністю 051 Економіка, науковий керівник В.В. Хорошун. Запорізький національний університет. Інженерний навчально-науковий інститут ім. Ю.М. Потебні. Кафедра інформаційної економіки, підприємництва та фінансів, 2025: 61 с., 10 таблиць, 11 рисунків, 40 джерел.

Метою кваліфікаційної роботи є удосконалити підходи до формування інформаційної моделі фінансового моніторингу в банківських установах шляхом інтеграції сучасних інформаційних технологій, що підвищує ефективність аналізу фінансової стійкості банку. Розробити теоретичні та прикладні засади впровадження та застосування механізму антикризового управління фінансовою стійкістю банку (на прикладі АК «ПриватБанк»).

Ключові слова: МОНІТОРИНГ, АНТИКРИЗОВЕ УПРАВЛІННЯ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ІНФОРМАЦІЙНІ МОДЕЛІ, БАНКІВСЬКІ УСТАНОВИ, ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ.

ABSTRACT

Maltseva K. S. Information model of financial monitoring in banking institutions.

Qualification work for obtaining the level of higher education master in the specialty 051 Economics, scientific supervisor V.V. Khoroshun. Zaporizhzhya National University. Engineering Educational and Scientific Institute named after Y.M. Potebni. Department of Information Economics, Entrepreneurship and Finance, 2025: 61 pages, 10 tables, 11 figures, 40 references.

The purpose of the qualification work is to improve approaches to the formation of an information model of financial monitoring in banking institutions by integrating modern information technologies, which increases the efficiency of the analysis of the bank's financial stability. To develop theoretical and applied principles for the implementation and application of the mechanism of anti-crisis management of the bank's financial stability (using the example of AK «PrivatBank»).

Keywords: MONITORING, CRISIS MANAGEMENT, FINANCIAL STABILITY, INFORMATION MODELS, BANKING INSTITUTIONS, INFORMATION TECHNOLOGIES.

ЗМІСТ

ВСТУП 6
РОЗДІЛ 1 СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКАХ 9
1.1. Теоретичні аспекти моніторингу фінансової стійкості банку 9
1.2. Система фінансового моніторингу та її роль у процесі формування аналітичних інформаційних звітів 13
1.3. Концептуальна модель фінансового моніторингу в банківських установах 21
Висновки до розділу 1 27
РОЗДІЛ 2 КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ БАНКУ 28
2.1. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності банку 28
2.2. Модель комплексного аналізу та оцінки фінансової стійкості банку 32
2.3. Побудова механізму антикризового управління фінансовою стійкістю банку 40
Висновки до розділу 2 44
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ 45
3.1. Характеристика банку АТ КБ «ПриватБанк» 45
3.2. Механізм управління прибутком банку в системі зміцнення фінансової стійкості 49
3.3. Напрями щодо більш ефективного управління ресурсною базою банку з метою подальшого зміцнення власного рівня фінансової стійкості 52
Висновки до розділу 3 54
ВИСНОВКИ 55
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 57
ДОДАТОК А 60
ДОДАТОК Б 61

ВСТУП

Актуальність теми дослідження зумовлена тим, що фінансовий моніторинг у банках відіграє ключову роль у підтримці стабільності фінансових ринків, забезпеченні прозорості операцій та захисті інтересів клієнтів. В умовах швидких змін у фінансовому середовищі та появи нових ризиків банківські установи мають не лише оперативно реагувати на виклики, а й завчасно прогнозувати та запобігати потенційним загрозам для своєї діяльності. Система моніторингу дає змогу своєчасно виявляти й контролювати аномальні або нестандартні операції клієнтів, що сприяє підвищенню рівня фінансової безпеки та ефективності внутрішнього контролю.

Сучасний фінансовий моніторинг базується на застосуванні передових інформаційних технологій, які забезпечують аналіз великих масивів даних, автоматизацію обробки фінансових операцій, використання алгоритмів виявлення нетипових транзакцій та підтримку рішень у режимі реального часу. Інтеграція цифрових інструментів, таких як системи машинного навчання, аналітичні платформи, автоматизовані комплекси комплаєнсу та інтелектуальні модулі ризик-аналізу, значно розширює можливості банків щодо точності й швидкості моніторингових процесів.

У цьому контексті фінансовий моніторинг виступає важливою складовою загальної стратегії управління ризиками, гармонійно поєднуючись з іншими процесами внутрішнього контролю та корпоративної безпеки. Його ефективне функціонування підсилює довіру клієнтів, сприяє стабільності банківської системи та забезпечує належний рівень прозорості фінансових операцій.

Фінансова система є одним із фундаментальних елементів національної економіки, а її стабільність значною мірою залежить від здатності банків ефективно використовувати цифрові та інформаційні технології в процесах контролю й обробки даних. У сучасних умовах глобалізації та технологічного

розвитку банківські установи стикаються з необхідністю постійного вдосконалення своїх інструментів моніторингу, забезпечення відповідності регуляторним вимогам та підвищення ефективності аналізу фінансових потоків.

Фінансовий моніторинг у такому форматі виступає комплексом інформаційно-аналітичних заходів, спрямованих на збирання, обробку, перевірку та інтерпретацію даних щодо фінансових операцій клієнтів з метою підтримання стабільності і прозорості банківської діяльності.

Об'єкт дослідження: Об'єктом дослідження є процес фінансового моніторингу в банківських установах.

Предмет дослідження: є сукупність інформаційних процесів, методів, моделей та технологій, які забезпечують виявлення, обробку, аналіз і передачу даних у системі фінансового моніторингу банківських установ.

Методи дослідження: аналіз фінансового моніторингу як складової частини формування ефективної системи контролю та безпеки в банках. Особливу увагу буде приділено вивченню сучасних тенденцій у цій сфері, існуючих проблем і викликів, а також пошуку шляхів удосконалення методів фінансового моніторингу для підвищення ефективності протидії фінансовим злочинам. Це включає аналіз міжнародного досвіду, нормативно-правової бази, а також використання інноваційних технологій, таких як штучний інтелект і великі дані, для автоматизації процесів моніторингу та виявлення аномальних фінансових операцій.

Мета дослідження: полягає в аналізі фінансового моніторингу як складової системи контролю та безпеки банків, а також у визначенні напрямів його вдосконалення на основі сучасних інформаційних технологій для підвищення ефективності моніторингових процесів.

Досягнення цієї мети вимагає виконання низки завдань, зокрема:

– аналіз методів і засобів, що використовуються банками для здійснення моніторингу фінансових операцій;

– побудова механізму антикризового управління фінансовою стійкістю банку;

– дослідження факторів, які впливають на ефективність фінансового моніторингу в банках;

– визначення напрямків вдосконалення механізмів фінансового моніторингу з урахуванням сучасних викликів і загроз.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в наступному:

удосконалено:

підходи до формування інформаційної моделі фінансового моніторингу в банківських установах шляхом інтеграції сучасних інформаційних технологій, що підвищує ефективність аналізу фінансової стійкості банку.

дістало подальший розвиток:

концептуальні засади застосування автоматизованих систем у моніторингових процесах банків, зокрема їх роль у підвищенні точності та швидкості виявлення нетипових фінансових операцій.

Практична цінність отриманих результатів: що запропоновані механізми та інформаційна модель фінансового моніторингу були апробовані на наукових заходах і підтвердили свою ефективність. Результати дослідження представлені на VII Міжнародній науково-практичній конференції «Фінансові інструменти сталого розвитку економіки», опубліковані у збірнику наукових праць «Молода наука-2025» , а також обговорені на І Всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні питання суспільства у сферах екологічної та цивільної безпеки, енергозбереження, менеджменту та економіки».

Структура та обсяг роботи. Магістерська робота складається з вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел. Робота викладена на 61 сторінках друкованого тексту, з них 10 таблиці, 11 рисунків, список використаних джерел з 40 найменувань.

РОЗДІЛ 1
СУТНІСТЬ ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ ФІНАНСОВОГО МОНІТОРИНГУ В БАНКАХ

1.1. Теоретичні аспекти моніторингу фінансової стійкості банку

Одна з основних умов для ефективного функціонування та розвитку економіки країни – це стабільна банківська система. Банківська система є ключовим компонентом економічної структури будь-якої держави, і її стабільність безпосередньо впливає на загальний стан економіки, сприяючи її зростанню.

Регулярний і своєчасний аналіз фінансового стану та фінансової стійкості банківських установ є важливим для запобігання багатьом проблемам, що можуть виникнути у банківському секторі. Такий аналіз також сприяє зміцненню та стабільності не тільки окремих банків, але й банківської системи в цілому.

Фінансова стійкість банку є критично важливим аспектом для забезпечення його стабільності і здатності ефективно виконувати свої функції. Це поняття охоплює кілька ключових аспектів, які визначають, наскільки добре банк може витримувати різноманітні фінансові та економічні стреси. Теоретичні основи визначення сутності та оцінки фінансової стійкості банку включають розгляд ключових концепцій, моделей та методів аналізу, що використовуються в цій сфері.

На сьогоднішній день не існує єдиного визначення фінансової стійкості банку як економічної категорії. Науковці з усього світу досі не дійшли єдиної думки про те, що саме слід розуміти під фінансовою стійкістю комерційного банку.

Основні принципи фінансового моніторингу, які забезпечують ефективність системи запобігання і протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, включають:

1) Принцип законності: Всі аспекти фінансового моніторингу повинні відповідати чинному законодавству і нормативним актам, що регулюють фінансову діяльність і боротьбу з відмиванням грошей.

2) Принцип конфіденційності: Інформація, що збирається та аналізується в рамках фінансового моніторингу, має бути захищена від несанкціонованого доступу і розголошення. Це забезпечує захист прав та інтересів клієнтів і суб'єктів фінансових відносин.

3) Принцип пропорційності: Заходи фінансового моніторингу повинні бути адекватними рівню ризику і складності фінансових операцій, що перевіряються. Це дозволяє уникнути надмірних чи невиправданих втручань у діяльність фінансових установ та клієнтів.

4) Принцип прозорості: Процедури та методи фінансового моніторингу повинні бути чітко визначені і зрозумілі. Це забезпечує прозорість у прийнятті рішень і виконанні заходів контролю.

5) Принцип співпраці: Ефективний фінансовий моніторинг передбачає активну співпрацю між різними державними органами, фінансовими установами та міжнародними структурами для обміну інформацією та координації дій.

6) Принцип безперервності: Процеси фінансового моніторингу повинні здійснюватися на постійній основі, з регулярним оновленням інформації та переглядом методів контролю відповідно до змін у ризикових умовах і законодавстві.

7) Принцип ефективності: Фінансовий моніторинг має бути націлений на досягнення конкретних результатів, таких як виявлення підозрілих операцій і запобігання відмиванню грошей, з максимальним використанням доступних ресурсів.

8) Принцип інтеграції: Фінансовий моніторинг повинен бути інтегрований в загальну систему управління ризиками фінансових установ та організацій, що дозволяє системно підходити до виявлення і управління фінансовими ризиками [15].

Ці принципи забезпечують надійність і ефективність системи фінансового моніторингу, що сприяє зниженню ризику легалізації злочинних доходів і підтриманню стабільності фінансової системи.

Сучасні підходи до зміцнення фінансової стійкості банків в умовах інформаційної економіки.

1) Цифровізація як основа фінансової стійкості

Цифрова трансформація банків є ключовим чинником зміцнення їх фінансової стійкості. Вона охоплює:

– автоматизацію фінансових процесів (онлайн-кредитування, дистанційне відкриття рахунків, електронний документообіг);

– впровадження систем електронного моніторингу ризиків, які в реальному часі аналізують стан ліквідності, рух коштів і дотримання нормативів НБУ;

– розвиток онлайн-банкінгу та мобільних платформ, що забезпечують стабільний грошовий потік і підвищують клієнтську базу.

Прикладом є АТ КБ «ПриватБанк», який одним із перших в Україні повністю перевів більшість операцій у цифровий формат через систему Приват24, що зменшило витрати на утримання мережі відділень і підвищило ефективність управління ресурсами.

2) Використання аналітики Big Data та штучного інтелекту

У сучасній банківській практиці аналітика великих даних (Big Data) та штучний інтелект (AI) стали потужними інструментами забезпечення фінансової стабільності.

Big Data дозволяє:

– аналізувати поведінку клієнтів і прогнозувати їх фінансові дії;

– формувати точні кредитні рейтинги;

– визначати ризикові операції для фінансового моніторингу;

– підвищувати точність прогнозів ліквідності та прибутковості.

Штучний інтелект, у свою чергу, забезпечує автоматизоване управління ризиками, зокрема:

– розрахунок кредитних лімітів на основі поведінкових моделей;

– виявлення шахрайських транзакцій у реальному часі;

– моделювання кризових сценаріїв для прогнозування впливу зовнішніх факторів [7].

Такі технології дозволяють банкам не лише підвищувати прибутковість, а й мінімізувати втрати, зміцнюючи тим самим фінансову стійкість.

3) Фінтех та інтеграція інновацій у банківський сектор

Розвиток FinTech є невід'ємною складовою інформаційної економіки. Співпраця банків із фінтех-компаніями дозволяє впроваджувати нові продукти та сервіси, оптимізуючи витрати і підвищуючи ефективність.

– Серед ключових напрямів фінтех-інновацій:

– миттєві платежі та електронні гаманці;

– платформи P2P-кредитування;

– смарт-контракти на блокчейні;

– цифрова ідентифікація клієнтів (eKYC);

– автоматизовані системи AML/CTF-моніторингу [14].

Інтеграція таких технологій зміцнює фінансову стійкість банку за рахунок зниження операційних ризиків, прискорення оборотності коштів та зменшення частки проблемних активів.

4) Інформаційна безпека як ключовий елемент стійкості

У цифровому середовищі фінансова стабільність неможлива без надійної системи інформаційної безпеки. Кібератаки, витоки даних і шахрайські дії становлять серйозну загрозу для репутації та фінансових результатів банку.

Тому сучасні банки впроваджують:

– багаторівневі системи кіберзахисту (шифрування, двофакторна аутентифікація, біометрія);

– центри моніторингу безпеки (SOC), що здійснюють постійний нагляд за подіями в мережі;

– системи виявлення шахрайства (Fraud Detection Systems) на основі машинного навчання;

– регулярні аудити інформаційної безпеки та сертифікацію відповідно до міжнародних стандартів (ISO/IEC 27001) [11].

Таким чином, інформаційна безпека стає не лише технічною, а й стратегічною складовою фінансової стійкості банку.

Інформаційна економіка змінює підходи банків до управління ризиками, ліквідністю, кредитною політикою та взаємодією з клієнтами. Сучасний банк — це не лише фінансова установа, а й технологічна платформа, що інтегрує аналітику, автоматизацію та штучний інтелект у всі процеси.

1.2. Система фінансового моніторингу та її роль у процесі формування аналітичних інформаційних звітів

Система фінансового моніторингу - це сукупність організаційних, правових та інформаційно-аналітичних заходів, спрямованих на виявлення, запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та іншим фінансовим зловживанням. Основним завданням фінансового моніторингу є захист фінансової системи від ризиків, пов’язаних із нелегальними операціями, та підвищення довіри до банківського сектору.

Одним із прикладів сучасного підходу є використання банками України сервісів типу YouControl, Clarity Project, OpenDataBot для перевірки клієнтів, їхньої фінансової репутації та зв’язків із ризиковими контрагентами. Це дозволяє підвищити рівень достовірності інформації та знизити ризики відмивання коштів [21].

YouControl — аналітична платформа для перевірки бізнесу та фізичних осіб за відкритими джерелами: судові рішення, санкції, зв’язки компаній, фінансовий стан.

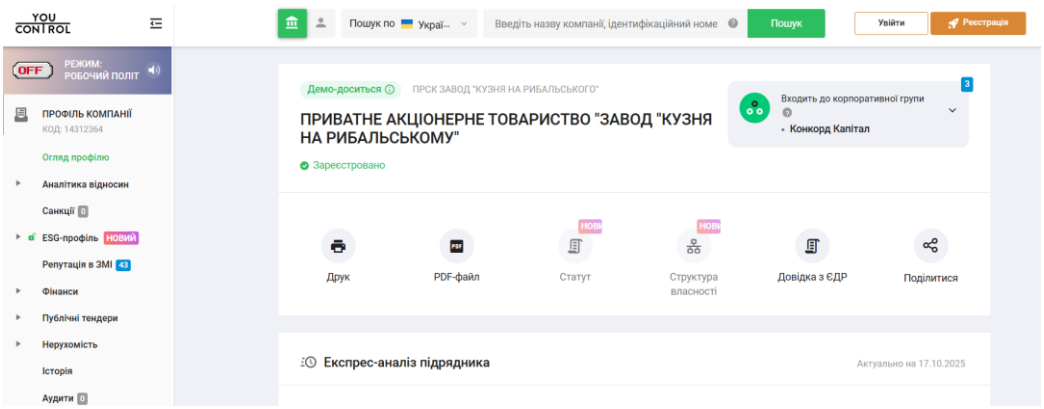

Рис. 1.1 – Інтерфейс аналітичної платформи YouControl для перевірки контрагентів у системі фінансового моніторингу ПриватБанку. *Джерело*: [5]

Перехід до інформаційної економіки змінює саму природу фінансового моніторингу. Якщо раніше його функції обмежувалися перевіркою транзакцій, то сьогодні він перетворюється на комплексну систему ризик-орієнтованого аналізу, де головну роль відіграють:

– інформаційна прозорість банківських процесів;

– цифрова аналітика (аналіз великих масивів даних);

– інтеграція штучного інтелекту для прогнозування фінансових ризиків [2].

У межах банківської діяльності фінансовий моніторинг здійснюється на двох рівнях:

– первинний рівень – безпосередньо у банках, які зобов'язані відстежувати, аналізувати та передавати інформацію про підозрілі фінансові операції до відповідних державних органів;

– державний рівень – через Державну службу фінансового моніторингу України

З цього визначення зрозуміло, що система фінансового моніторингу в Україні є дворівневою і складається з державного та первинного рівня:

Державний рівень: Це рівень, на якому здійснюються централізовані заходи з контролю і регулювання фінансових операцій. Державні органи відповідають за розробку нормативно-правової бази, координацію роботи різних суб'єктів фінансового моніторингу та проведення загальних перевірок.

Первинний рівень: Це рівень, на якому суб’єкти фінансового моніторингу, такі як банки та інші фінансові установи, реалізують конкретні заходи з ідентифікації клієнтів, моніторингу їх фінансових операцій та подачі звітів про підозрілі операції до відповідних органів.

У 2025 році ця дворівнева система продовжує діяти, зокрема в умовах оновлення нормативно-правової бази та адаптації до нових міжнародних стандартів. Законодавчі та регуляторні зміни, що відбуваються, впливають на способи здійснення фінансового моніторингу та забезпечують ефективніше управління фінансовими ризиками.

Відповідно до державний фінансовий моніторинг включає в себе заходи, що реалізуються державними органами для запобігання і боротьби з відмиванням грошей та фінансуванням тероризму. Це охоплює діяльність спеціально уповноважених органів та інших державних суб’єктів фінансового моніторингу.

Первинний фінансовий моніторинг, в свою чергу, включає заходи, які виконують суб’єкти первинного моніторингу, такі як фінансові установи та інші організації, що здійснюють контроль за фінансовими операціями своїх клієнтів. Крім того, фінансовий моніторинг поділяється на обов’язковий та внутрішній.

Обов’язковий фінансовий моніторинг – це сукупність дій, що проводяться суб’єктами первинного фінансового моніторингу для виявлення фінансових операцій, які підлягають обов’язковому контролю. Це включає ідентифікацію і перевірку клієнтів (або їх представників), ведення обліку цих операцій і даних про учасників, а також обов’язкову звітність до центрального органу виконавчої влади і надання додаткової інформації за запитом.

Внутрішній фінансовий моніторинг – це комплекс заходів, спрямованих на виявлення фінансових операцій, що підлягають внутрішньому контролю, з використанням підходу, орієнтованого на оцінку ризику відмивання грошей або фінансування тероризму. Це включає:

- Оцінку ризиків і моніторинг фінансових операцій, які можуть бути пов’язані з відмиванням доходів або фінансуванням тероризму.

- Ідентифікацію і перевірку клієнтів (або їх представників).
- Ведення обліку таких операцій і даних про учасників.
- Обов’язкову звітність до центрального органу виконавчої влади, що реалізує державну політику в сфері запобігання і припинення підозрілих фінансових операцій, а також надання додаткової інформації за запитом [34].

Під час аналізу фінансового моніторингу важливо зрозуміти, що саме є об’єктом та суб’єктом цього процесу. Згідно з Законом України №361, об'єктами фінансового моніторингу є дії з майном, проведені учасниками фінансових операцій, якщо існує ризик, що ці активи можуть бути використані для відмивання злочинно здобутих доходів, фінансування тероризму або розповсюдження зброї масового знищення. Також до об'єктів моніторингу відносяться будь-які дані про такі дії, майно та їх учасників.

Суб’єкти фінансового моніторингу поділяються на дві основні категорії:

- Суб'єкти державного фінансового моніторингу.
- Суб'єкти первинного фінансового моніторингу.

До суб'єктів державного фінансового моніторингу належать:

1) Національний банк України;
2) Міністерство фінансів України;
3) Міністерство юстиції України;
4) Державна комісія з цінних паперів та фондового ринку;
5) Міністерство цифрової трансформації України;
6) спеціально уповноважений орган - Державна служба фінансового моніторингу [22].

Основні функції суб’єктів державного фінансового моніторингу

Відповідно до законодавства України, суб’єкти державного фінансового моніторингу виконують контрольні функції щодо діяльності суб'єктів первинного фінансового моніторингу.

Проведення позапланових перевірок, які можуть бути ініційовані у разі виявлення підозрілих дій або скарг.

Виїзні перевірки на місцях, коли інспектори здійснюють контроль безпосередньо на території підприємства або організації.

Цілісна система фінансового моніторингу в Україні, яка охоплює як державний, так і первинний рівень контролю, відображена на відповідній схемі (таб.1.1).

Система фінансового моніторингу в Україні є ключовим компонентом для забезпечення економічної стабільності та безпеки країни. Зокрема, фінансовий моніторинг повинен відігравати роль одного з основних інструментів регулювання економічної стабільності та безпеки України.

Таблиця 1.1 – Структура системи фінансового моніторингу в Україні

Національний банк України (НБУ)	Головний регулятор фінансової системи, відповідальний за моніторинг та нагляд за банками.
Державна служба фінансового моніторингу (ДФММ)	Орган, відповідальний за запобігання легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом.
Комерційні банки	Фінансові установи, які зобов'язані проводити фінансовий моніторинг своїх клієнтів.
Небанківські фінансові установи	Організації, які надають фінансові послуги, але не є банками (наприклад, ломбарди).
Державні контролюючі органи	Установи, що забезпечують нагляд, обмін інформацією та координацію дій із Держфінмоніторингом у межах виконання завдань фінансового моніторингу.
Міжнародна співпраця	Взаємодія з міжнародними організаціями для обміну інформацією та практиками фінансового моніторингу.
Фінансовий моніторинг	Процес збору, аналізу та обробки фінансових даних з метою виявлення підозрілої діяльності.

Система фінансового моніторингу в Україні є ключовим компонентом для забезпечення економічної стабільності та безпеки країни. Автори наукової роботи «Протидія легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та фінансуванню тероризму» справедливо зазначили, що «державні заходи щодо боротьби з відмиванням незаконно отриманих коштів є найефективнішим механізмом контролю економічної безпеки в державі». Зокрема, фінансовий моніторинг повинен відігравати роль одного з основних інструментів регулювання економічної стабільності та безпеки України.

Як показано на таблиці 1.2, Державна служба фінансового моніторингу України має вирішальне значення у функціонуванні системи фінансового

моніторингу країни. Вона виконує ключові завдання щодо контролю та регулювання процесів, пов'язаних з моніторингом фінансових операцій на державному рівні, забезпечуючи ефективний нагляд за дотриманням відповідних норм і стандартів.

Таблиця 1.2. – Організаційна структура Державної служби фінансового моніторингу України

Голова Державної служби	Керівник служби, відповідальний за загальне управління та стратегічне планування.
Заступники Голови	Особи, які допомагають Голові у виконанні його обов'язків та курують окремі напрями роботи.
Відділ аналітики	Займається збором та аналізом фінансової інформації, виявленням ризиків і підозрілих транзакцій.
Відділ розслідувань	Відповідає за проведення розслідувань фінансових злочинів і співпрацю з органами державного фінансового моніторингу
Відділ міжнародного співробітництва	Займається налагодженням міжнародних зв'язків, обміном інформацією з іноземними партнерами.
Юридичний відділ	Надає правову підтримку, розробляє нормативно-правові акти та контролює їх виконання.
Відділ інформаційних технологій	Займається впровадженням IT-рішень, обробкою даних та забезпеченням інформаційної безпеки.

Сучасні підходи до створення спеціально уповноважених органів у сфері запобігання та протидії незаконній діяльності, а також аналіз міжнародного досвіду, показують наявність чотирьох основних моделей організації підрозділів фінансової розвідки. Вони можуть бути класифіковані за такими типами: адміністративний, поліцейський, прокурорський та змішаний.

Український підрозділ фінансової розвідки, представлений Державною службою фінансового моніторингу України, сформований за аналогією з відповідною установою в Сполучених Штатах Америки, відомою як Служба фінансової розвідки США, і функціонує за адміністративним принципом. Це означає, що цей орган виступає в ролі центральної державної установи, але не виконує всі етапи процесу виявлення та підтвердження фактів незаконного відмивання коштів.

Одним із ключових напрямів його діяльності є збір, обробка та аналітична робота з інформацією щодо фінансових операцій, які можуть бути пов'язані з підозрою у відмиванні коштів або фінансуванні терористичних угруповань. У цій роботі використовуються як оперативні, так і стратегічні підходи до аналізу даних.

С. Єгоричева виділяє три основні етапи відмивання грошей, а саме:

1) Первинне виявлення та реєстрація підозрілих транзакцій;
2) Аналіз інформації;
3) Розслідування справи з можливим поданням до суду.

З цих етапів Державна служба фінансового моніторингу (ДСФМ) займається тільки аналізом інформації. Первинне виявлення підозрілих транзакцій здійснюють фінансові посередники, яких контролюють відповідні державні органи. ДСФМ, у свою чергу, переглядає отримані заяви, готує загальні та додаткові узагальнені матеріали та передає їх до компетентних органів державного фінансового моніторингу, якщо виникає підозра на відмивання грошей чи фінансування тероризму. Третій етап — розслідування справи — виконується органами державного фінансового моніторингу.

Така система відповідає найвищим міжнародним стандартам, сприяє прозорості у боротьбі з відмиванням грошей, а також надійно захищає банківську таємницю, гарантовану державою. Вона суттєво знижує ризики корупції та ухвалення необ’єктивних рішень. Крім того, створюється національна система протидії легалізації доходів, отриманих злочинним шляхом, і фінансуванню тероризму, де Держфінмоніторинг України виконує роль координатора та забезпечує координацію діяльності всіх учасників.

Тому детальніше розглянемо, як саме здійснюється передача узагальнених матеріалів до органів державного фінансового моніторингу. Згідно із Законом України №361, матеріали, подані Держфінмоніторингом до компетентних органів, можуть бути представлені у формі узагальненого або додатково узагальненого документа (див. рис. 1.2). Цей узагальнений матеріал може містити інформацію, яка вказує на можливе вчинення кримінального правопорушення і служить підставою для початку досудового розслідування

слідчим, прокурором або іншою уповноваженою особою. Крім того, узагальнені матеріали можуть бути використані для проведення оперативно-розшукових або контррозвідувальних заходів, а також для організації досудового розслідування відповідно до чинного законодавства України.

1) «Про оперативно-розшукову діяльність»;
2) «Про контррозвідувальну діяльність»;
3) Кримінально-процесуальний кодекс України .

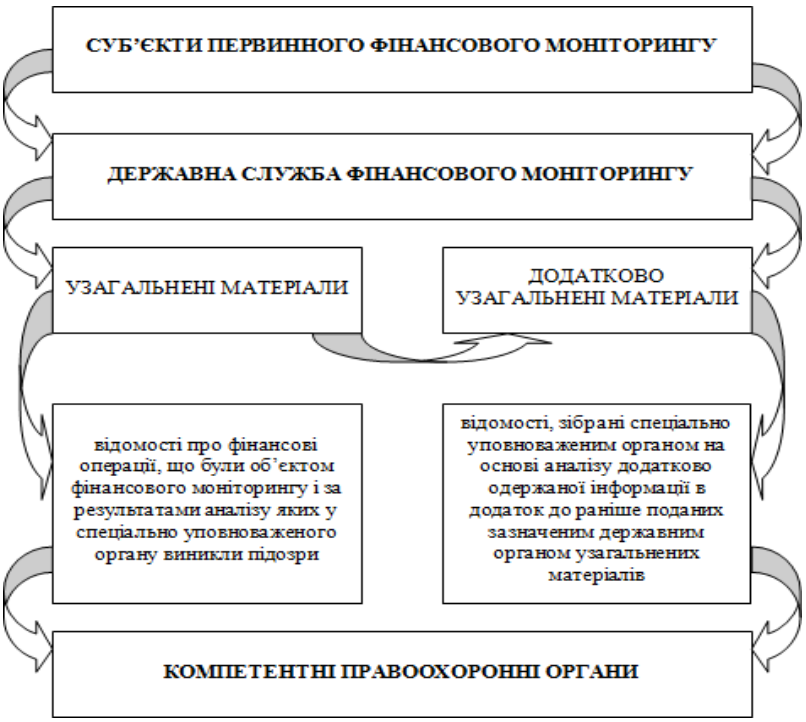

Рис. 1.2 – Модель передачі та основні характеристики узагальнених і додаткових узагальнених матеріалів. *Джерело*: [16]

Згідно з наказом Міністерства фінансів України, Міністерства внутрішніх справ України та Служби безпеки України від 11 березня 2019 року, затверджено Порядок надання та ознайомлення з узагальненими матеріалами. Цей порядок визначає формуляр, структуру та зміст узагальнених матеріалів, що включає:

Надання узагальнених матеріалів Держфінмоніторингом Національній поліції України, Службі безпеки України, Державній податковій службі України та їх підрозділам;

Облік, отримання та розгляд узагальнених матеріалів державними органами та їх підрозділами;

Отримання інформації та документів ДСФМ про обробку узагальнених матеріалів органами державного фінансового моніторингу та їх підрозділами.

Відповідно до цього наказу, Держфінмоніторинг проводить аналіз отриманої інформації про підозрілі фінансові операції та приймає рішення про наявність достатніх підстав для подальшого розслідування, зокрема у випадках:

Якщо є підстави вважати, що фінансова операція може бути пов'язана з відмиванням грошей, фінансуванням тероризму або виготовленням зброї масового знищення;

Якщо існує підозра, що конкретна фінансова операція чи предмет її здійснення можуть бути пов'язані з вчиненням іншого кримінального правопорушення, передбаченого Кримінальним кодексом України.

На основі цього аналізу Держфінмоніторинг у визначені строки подає узагальнені матеріали в письмовій або електронній формі до відповідних органів державного фінансового моніторингу. Узагальнені та додатково узагальнені матеріали повинні відповідати певній структурі.

Таким чином, система фінансового моніторингу в Україні діє на двох рівнях: первинному та державному. На первинному рівні суб'єкти фінансового моніторингу надають інформацію про підозрілі фінансові операції Державній службі фінансового моніторингу (ДСФМ). ДСФМ, у свою чергу, проводить детальний аналіз отриманої інформації і, у разі виявлення підозр на відмивання грошей, фінансування тероризму чи інші кримінальні правопорушення, передає узагальнені матеріали до відповідних органів державного фінансового моніторингу.

1.3. Концептуальна модель фінансового моніторингу в банківських установах

Концепція процесно-орієнтованого фінансового моніторингу ґрунтується на ідеї узгодження фінансового планування з бізнес-процесами організації, що забезпечує більш точне відображення реальної діяльності підприємства у бюджетних показниках.

Фінансовий моніторинг – це система організованих заходів, спрямованих на виявлення, облік, аналіз та оцінку фінансових операцій, які можуть мати ознаки підозрілих або незаконних дій, що здійснюються як фізичними, так і юридичними особами. Його головна мета полягає у забезпеченні прозорості фінансових потоків, запобіганні відмиванню коштів, фінансуванню тероризму та інших незаконних фінансових операцій.

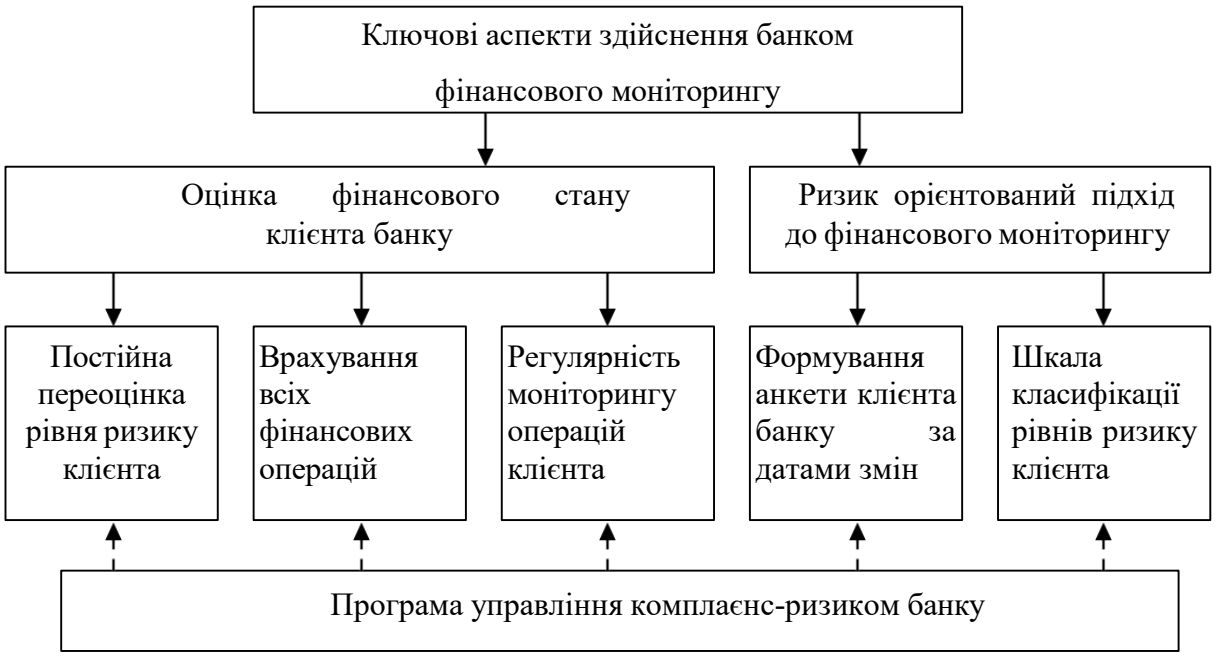

Рис. 1.3 – Концептуальна схема здійснення фінансового моніторингу в банку. *Джерело*: розроблено автором

Особлива увага приділяється операціям на будь-яку суму, якщо вони здійснюються особою або на користь особи (фізичної чи юридичної), що входить у список осіб і організацій, причетних до тероризму й екстремізму. В нинішній час банки зобов’язані вимагати документальне підтвердження джерел походження коштів клієнтів, окрім первинної процедури ідентифікації, перевірки паспорту та ідентифікаційного коду. Таких дій вимагає ризик- орієнтований підхід, який передбачає відповідну перевірку не лише на етапі встановлення ділових відносин, але й протягом всього періоду обслуговування клієнта в банку (рис. 1.3).

Таблиця 1.3 – Огляд основних інтерпретацій змісту процесу фінансового моніторингу в АТ КБ «ПриватБанк»

Компонент моделі	Опис / Зміст	Основні функції	Регуляторна основа / Стандарти
1. Мета та завдання	Запобігання та протидія легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом (ПВК/ФТ), та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення.	Забезпечення прозорості фінансових операцій; захист фінансової системи від використання у злочинних цілях.	Закон України "Про запобігання та протидію легалізації...", міжнародні стандарти FATF.
2. Суб'єкти та рівні	Первинний рівень: Банківські установи, які безпосередньо взаємодіють з клієнтами. Вторинний (державний) рівень: Державні органи нагляду (НБУ, Держфінмоніторинг).	Банки: Здійснення внутрішнього контролю. НБУ: Нагляд та регулювання. Держфінмоніторинг : Збір, аналіз інформації та передача даних до правоохоронних органів.	Законодавство України, нормативно-правові акти НБУ.
3.Принципи функціонування	Ризик-орієнтований підхід: Оцінка та управління ризиками ПВК/ФТ, пов'язаними з клієнтами, географією, послугами та продуктами. Належна обачність (Due Diligence): Постійний моніторинг та верифікація клієнтів.	Адаптація заходів контролю до рівня ризику; мінімізація бар'єрів для сумлінних клієнтів та посилення контролю за ризиковими.	Рекомендації FATF, внутрішні політики банку.
4.Процедури ідентифікації (KYC)	Ідентифікація та верифікація клієнта: Збір анкетних даних, підтверджуючих документів, інформації про бенефіціарних власників та джерело коштів.	Встановлення особи клієнта; розуміння характеру його фінансової діяльності та цілей операцій.	Нормативні вимоги НБУ, внутрішні процедури банку.
5.Моніторинг операцій	Види контролю: Обов'язковий контроль (операції від 400 тис. грн. з певними критеріями) та внутрішній контроль (виявлення підозрілих операцій незалежно від суми).	Відстеження та аналіз транзакцій, виявлення незвичних або нехарактерних операцій, збір підтверджуючих документів.	Закон України, індикатори підозрілості НБУ.
6.Звітність та взаємодія	Надання інформації про порогові та підозрілі операції до Держфінмоніторингу.	Своєчасне інформування державного органу фінансової розвідки для подальшого розслідування.	Встановлені строки та формати звітності (електронна система).
7.Внутрішній контроль та навчання	Призначення відповідального співробітника з фінмоніторингу, розробка внутрішніх правил та програм навчання персоналу.	Забезпечення дотримання законодавства всередині банку, підвищення обізнаності співробітників щодо методів та схем відмивання грошей.	Внутрішні політики банку, вимоги регуляторів до кваліфікації персоналу.

Продовження табл. 1.3

8.Інформаційні технології	Використання спеціалізованого програмного забезпечення, автоматизованих систем моніторингу транзакцій, систем управління даними.	Автоматизація процесів збору та аналізу даних, підвищення ефективності виявлення підозрілих операцій, управління ризиками.	Стандарти інформаційної безпеки, внутрішні IT-стратегії банку.

Фінансовий моніторинг є багаторівневим явищем, що включає організаційні, правові, технологічні та інформаційні складові. Він охоплює діяльність державних органів, банківських установ та інших фінансових суб'єктів, які взаємодіють для своєчасного виявлення та аналізу підозрілих операцій.

Основні характеристики фінансового моніторингу ПриватБанку 24:

1) Публічний обов'язок держави та міжнародні зобов'язання

ПриватБанк здійснює фінансовий моніторинг відповідно до законодавства України та міжнародних стандартів, зокрема рекомендацій ФАТФ (Financial Action Task Force). Це дозволяє банку дотримуватися правил AML/CFT та мінімізувати ризики фінансових злочинів, включаючи відмивання коштів та фінансування тероризму.

2) Організаційно-правова база

Моніторинг регламентується внутрішніми політиками банку та нормативними актами держави. Це створює правові підстави для збору, обробки та передачі фінансової інформації компетентним органам у разі необхідності.

3) Система взаємодії

ПриватБанк співпрацює з Держфінмоніторингом та іншими державними структурами, забезпечуючи швидке виявлення підозрілих фінансових операцій і своєчасне реагування на ризики.

4) Інформування компетентних органів

Усі підозрілі операції та узагальнені матеріали моніторингу передаються відповідним органам для проведення розслідувань і вжиття превентивних заходів. Це гарантує оперативну взаємодію з правоохоронними органами та державними структурами.

5) Мінімізація фінансових ризиків

Використання сучасних систем моніторингу та аналітики дозволяє знизити ймовірність шахрайства, забезпечити безпеку фінансових операцій та підвищити довіру клієнтів до банку [35].

За останніми даними відділу з питань економічної безпеки, детінізації економіки та статистики Департаменту стратегічного планування та макроекономічних прогнозів Мінекономіки України, обсяг тіньової економіки в країні у співвідношенні до офіційного ВВП за перші шість місяців 2024 року склав 31% (рис. 1.4).

Інтегральний показник рівня тіньової економіки в Україні упродовж 2010-2023 років підтверджує стабілізацію на високому рівні, що може свідчити про адаптацію суб'єктів господарювання до постійних обмежень та розробку нових методів ведення тіньового бізнесу, недосяжних для існуючих методів аналізу. Збереження високих показників неформальної економіки, які коливаються від 28% до 36% за останні десять років, вказує на значну проблему відмивання коштів.

Рис. 1.4 – Загальний рівень тіньової економіки в Україні.

Джерело: розроблено автором

Крім того, корупція продовжує бути серйозним викликом, що також сприяє відмиванню грошей. Згідно з даними Transparency International, у 2020 році Україна покращила свої показники в Індексі сприйняття корупції,

здобувши 33 бали з 100 можливих і зайнявши 117 місце серед 180 країн, порівняно з такими країнами як Єгипет, Есватіні, Непал, Сьєрра-Леоне та Замбія.

Рис. 1.5 – Індекс сприйняття корупції в Україні за період 2010-2023 р.

Джерело: розроблено автором

Проблема забезпечення та зміцнення фінансової стійкості банків – не породжена сьогоденням, вона має корені й у минулому, складна та до кінця не розв'язана. Вона є у розвинутих країнах ринкового типу, набула загальнонаціонального значення і для України, що значною мірою зумовлено специфікою розвитку вітчизняних банків.

Саме тому стратегічно важливим завданням для кожного комерційного банку є ефективне керування та підтримка власної фінансової стабільності. Наявність неоднозначності у визначенні поняття фінансової стабільності банку призводить, з одного боку, до його співпоставлення з іншими термінами, такими як ліквідність, платоспроможність, та надійність, а з іншого – викликає істотні розбіжності у методологічних підходах до оцінки факторів і компонентів, що визначають фінансову стабільність банків, і встановлення її критеріїв. Трансформація банківських ресурсів у рамках фінансового менеджменту відбувається через управління фінансовими операціями банку, що має безпосередній вплив на його стабільність і надійність.

Відповідно до поточного стану банківської системи в Україні, оновлено перелік загроз, формованих внутрішніми та зовнішніми факторами. Це дозволило поліпшити класифікацію загроз фінансовій безпеці банків, додавши до неї сучасні тенденції та реалії.

Висновки до розділу 1

У першому розділі даної магістерської роботи розглянуто теоретичні аспекти, що терміни, такі як «фінансовий моніторинг», «відмивання грошей» і «фінансова розвідка», все частіше з'являються в наукових дослідженнях. Було проведено аналіз сучасних підходів до визначення термінів «фінансовий моніторинг» та «відмивання доходів», що дозволило сформулювати власні визначення цих понять.

Також визначено основні характеристики фінансового моніторингу, зокрема: це публічний обов'язок держави та міжнародні зобов'язання; організаційно-правове явище; система взаємодії суб'єктів, що сприяє виявленню підозрілих фінансових операцій; можливість інформування органи державної влади та розвідувальних органів; а також сприяння мінімізації відмивання грошей.

Встановлено, що фінансовий моніторинг поділяється на два основні рівні: державний і первинний. Державний фінансовий моніторинг виконують суб’єкти державного фінансового моніторингу, включаючи спеціально уповноважений орган — Державну службу фінансового моніторингу (ДСФМ). Первинний фінансовий моніторинг здійснюють суб’єкти первинного фінансового моніторингу. Крім того, фінансовий моніторинг можна класифікувати як обов’язковий або внутрішній.

Також описано процес і обґрунтування передачі узагальнених та додатково узагальнених матеріалів від ДСФМ до спеціалізовані державні органи, а також їхню структуру. Узагальнені матеріали є джерелом інформації, що може вказувати на можливе вчинення кримінального правопорушення і служити підставою для початку розслідування контрольні та наглядові органи або спеціальними службами.

РОЗДІЛ 2
КОМПЛЕКСНИЙ АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА СТІЙКОСТІ БАНКУ

2.1. Аналіз фінансово-економічних показників діяльності банку

Основним фінансовим ресурсом АТ «ПриватБанк», який формує його фінансову стійкість та забезпечує можливість залучати додаткові кошти на фінансовому ринку, є капітал, внесений акціонером державою. Упродовж аналізованого періоду статутний капітал банку залишався незмінним.

Накопичений дефіцит АТ «ПриватБанк» поступово скорочувався з року в рік. Водночас резерви переоцінки основних засобів зменшилися на 17 349 тис. грн, що становить 13,81%. Інші резерви, навпаки, зросли більш ніж у сім разів. У підсумку загальний обсяг власного капіталу банку збільшився на 950 404 тис. грн, або на 87,36%, що наочно зображено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1 – Аналіз власного капіталу АТ «ПриватБанк», тис. грн

Показники	Станом на 31 грудня			Відхилення 2021 р. від 2023 р.	
	2021 р.	2022р.	2023 р.	+\-	%
Статутний капітал	2248969	2248969	2248969	0	0,00
Накопичений дефіцит	-1296841	-879573	-395134	901707	-69,53
Резерв переоцінки основних засобів	125624	110536	108275	-17349	-13,81
Резерв переоцінки інвестиційних цінних паперів, які оцінюються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	10123	23563	76169	66046	652,44
Загальна величина власного капіталу	1087875	1503495	2038279	950404	87,36

За перший квартал 2025 року ПриватБанк отримав чистий прибуток у розмірі 16,9 млрд грн, що на 21,9% більше, ніж за аналогічний період 2024 року. Прибуток до оподаткування за цей же період склав 22,3 млрд грн, що на 19,1% вище показника попереднього року. Основними джерелами доходів

банку залишаються процентні та комісійні доходи. Процентні доходи зросли приблизно на 16,4%, комісійні – на 4,9% у порівнянні з першим кварталом 2024 року. За дев’ять місяців 2025 року чистий прибуток склав 50,6 млрд грн, що на 5% перевищує показник аналогічного періоду попереднього року.

ПриватБанк активно співпрацює з державним бюджетом, виплачуючи значні дивіденди. У першому кварталі 2025 року банк спрямував до бюджету 32,1 млрд грн дивідендів, а за підсумками 2024 року сплатив понад 41 млрд грн податку на прибуток.

Банк утримує лідируючі позиції на ринку України. За даними 2024 року, частка ПриватБанку за активами становила близько 22,89%, а його прибуток до оподаткування за 9 місяців 2025 року склав понад 43,5% прибутку банківського сектору країни.

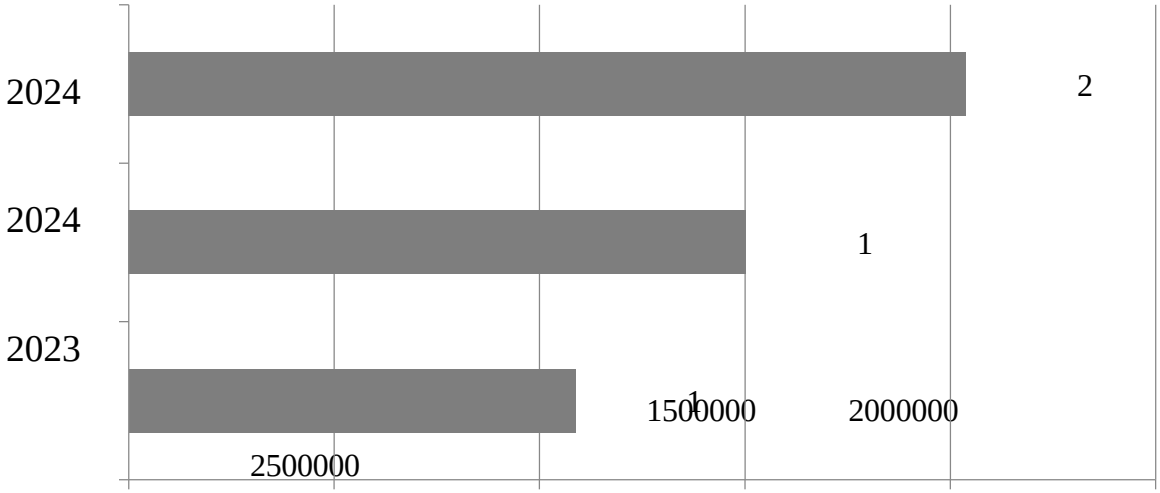

Рис. 2.1 – Зростання загальної величини власного капіталу банку з 2023 р. по 2024 р., тис. грн

Банківські активи є ресурсами банку та коштами, що класифікуються за напрямами їх розміщення та використання з метою одержання прибутку. Також активи банку визначаються як ресурси, контрольовані банком у результаті минулих подій, використання яких, як очікується, призведе до збільшення економічної вигоди у майбутньому. Вони відображаються в активі балансу банку та включають: кошти в касі банку, кошти на кореспондентських рахунках, кошти в резервних фондах банку, надані кредити юридичним і фізичним особам, надані міжбанківські кредити, державні облігації, цінні папери, вкладення у факторингові та лізингові операції, дебітори, кошти,

вкладені у спільну господарську діяльність тощо.

Банківські зобов'язання – це заборгованість банку, яка виникла внаслідок минулих подій і погашення якої, як очікується, призведе до зменшення ресурсів банку, що втілюють у собі економічні вигоди [39]. В загальному обсязі ресурсів, якими володіє комерційний банк, переважають зобов'язання банку.

Під зобов'язаннями банку розуміють вимоги до його активів, що передбачають обов'язок сплатити певну суму коштів у визначений термін у майбутньому. У бухгалтерському обліку до зобов'язань відносять кошти на поточних рахунках клієнтів, кредиторську заборгованість, нараховані проценти та відстрочені доходи (дебіторську заборгованість), водночас до зобов'язань не включають доходи, прибуток та внутрішньобанківські розрахунки.

За період аналізу з 2022 по 2024 рік спостерігалося зростання всіх депозитних зобов'язань ПриватБанку. Найшвидшими темпами зростали кошти фізичних осіб на поточних і розрахункових рахунках, тоді як найповільніше збільшувалися кошти фізичних осіб, розміщені на строкових депозитах. Це свідчить про зростання потреби банку у довгострокових ресурсах.

Основні пріоритети ПриватБанку на найближчий час:

- продовжувати нарощувати якісний кредитний портфель, в якому
- буде переважати роздрібний сегмент;
- підтримувати оптимальний та достатній рівень ресурсної
- бази
- при подальшій політиці зниження вартості;
- внести зміни у внутрішні бізнес-процеси, завдяки чому зросте
- якість обслуговування клієнтів та ефективність бізнесу;
- оптимізувати та привести до гідного стану регіональну мережу
- відділень та банківську інфраструктуру;
- розробити та впровадити якісні та інноваційні сервіси і продукти [6].

Таблиця 2.2 – Динаміка показників фінансових результатів АТ КБ «ПриватБанк» за 2020-2024 роки, млн грн.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024р.	Відношення 2020 р. до 2024 р.	
						млн. грн	%
Процентні доходи	31358	24485	30754	33841	33563	2205	107,03
Чистий процентний дохід	1994	6111	16752	19667	21961	19967	1101,35
Комісійні доходи	10365	13211	19590	24575	27649	17284	266,75
Чистий комісійний дохід	8160	10194	15188	18189	18761	10601	229,91
Процентні витрати	29364	18374	14002	14095	12266	-17098	41,77
Комісійні витрати	2205	3017	4402	6386	8688	6483	394,01
Адміністративні та інші операційні витрати	9906	12194	13988	6576	6315	-3591	63,75
Податок на прибуток	576	19	-9	-2073	-4403	4979	-
Чистий прибуток/збиток	-176238	-23914	12870	32609	24318	200556	-

Аналіз динаміки показників фінансових результатів свідчить про те, що головним джерелом прибутку для банку є процентний дохід, який за 2021–2025 роки збільшився на 19967,0 млн. грн, тобто вкладення в активи є результативними, а приріст прибутку отримано якраз за рахунок ефективного управління активами і пасивами. За всіма доходними показниками можна помітити значний приріст, особливо розмір чистого прибутку. Чистий процентний дохід зростав в результаті збереження високого процентного спреду – протягом року ставки за зобов’язаннями та активами спадали паралельно.

Варто звернути увагу на те, що за останні 5 років значно зросли комісійні витрати, майже в чотири рази. Проте обсяг процентних витрат скоротився на

17098 млн. грн, хоча все одно основну частку витрат АТ КБ «ПриватБанк» становлять процентні витрати.

Прибутковість комерційного банку виступає багатогранною економічною категорією, яка одночасно поєднує в собі одержані результати від здійснення діяльності підприємством, так і його здатність одержувати прибуток як основне джерело розширеного відтворення в подальшому.

Сума прибутку банку відображає безвідносний ефект від здійснення діяльності, а рентабельність окреслює міру даної ефективності, себто релятивний рівень прибутковості організації або продукції, що виробляється. Рентабельність дає змогу уявити чи достатній рівень прибутку у порівнянні з іншими конкретними показниками, які несуть вплив на здійснення фінансово-господарської діяльності підприємства. В процесі розрахунку показника рентабельності прибуток зіставляється з факторами, які є найвпливовішими.

2.2. Модель комплексного аналізу та оцінки фінансової стійкості банку

У роботі пропонується методичний підхід до комплексного оцінювання фінансової стійкості банку на основі динамічної нормативно-індексної моделі оцінки ризиків, побудованої за допомогою методів непараметричної статистики.

оскільки забезпечують вільний обіг даних між державними та фінансовими інститутами.

Anti-Fraud System + AML моніторинг транзакцій

Це рівень інформаційного аналізу ризиків. Системи автоматично відстежують підозрілі операції на основі інформаційних патернів (поведінкових даних, геолокації, часу, історії операцій).

Аналітична система (Big Data, Machine Learning, Artificial Intelligence)

ПриватБанк застосовує технології Big Data, ML та AI для:

- аналізу поведінки клієнтів;
- побудови профілів ризику;
- прогнозування потенційних загроз [16].

Таким чином, банк використовує інтелектуальний капітал як базовий елемент цифрової економіки.

Формування звітів STR → Держфінмоніторинг України

На фінальному етапі формується інформаційний звіт про підозрілі операції (STR), який передається до державного органу.

Це забезпечує інформаційний зв'язок між приватним сектором і державою, що є невід'ємним механізмом інформаційної економіки.

Проблеми та напрями вдосконалення

1) Удосконалення алгоритмів штучного інтелекту (AI) для підвищення точності аналізу ризиків.

2) Інтеграція з міжнародними інформаційними системами (World-Check, Dow Jones, LexisNexis).

3) Посилення кіберзахисту та конфіденційності даних.

Підвищення прозорості взаємодії з клієнтами в цифровому середовищі.

На користь доцільності практичного застосування пропонованого підходу свідчить й те, що методи непараметричної статистики все частіше використовуються в економічних дослідженнях, зокрема для аналізу фінансового стану підприємства за даними звітності, оцінювання ліквідності та платоспроможності банку та банківської системи в цілому, аналізу економічної ефективності банківської діяльності. Розроблена нормативно-індексна модель аналізу та оцінки фінансової стійкості дає можливість оцінити сукупний рівень ризикованості банку на основі врахування чотирьох видів ризиків – кредитного, процентного, валютного та ризику ліквідності, хоча за потреби до моделі можна ввести оцінку й інших банківських ризиків.

Фундаментальними елементами пропонованої методики побудови комплексної індексної моделі аналізу та оцінки фінансової стійкості з урахуванням специфіки банківських ризиків є:

-система інтегральних показників – сукупність значимих співвідношень (коефіцієнтів, індексів, аналітичних моделей, сукупності індикаторів тощо), які комплексно характеризують рівень ризикованості банку;

-динамічний норматив (індикатор) – сукупність показників,

упорядкованих за ознакою міри їх динаміки (зокрема темпів чи індексів їх росту та приросту) так, що підтримання цього порядку в реальній діяльності

-нормативна або еталонна модель – формалізований опис бажаного стану банку, здійснений за допомогою упорядкованого ряду індексів динаміки аналітичних показників (коефіцієнтів), що комплексно характеризують ризикованість комерційного банку.

Підвищення прозорості, в свою чергу, стає можливим завдяки цифровим технологіям, які дозволяють забезпечити відкритість і доступність для клієнтів фінансових даних, звітності та аналітики. Цифрові інструменти також дозволяють більш швидко і точно обробляти величезні обсяги інформації, що сприяє кращому моніторингу і управлінню ризиками в реальному часі.

Водночас, застосування непараметричних методів для оцінки фінансової стійкості дає змогу більш точно враховувати нестандартні ситуації, коли традиційні методи можуть бути менш ефективними. Наприклад, аналіз фінансових результатів банку з урахуванням нестабільності ринку або непередбачених змін економічної ситуації.

Процес побудови моделі для комплексного аналізу та оцінки фінансової стійкості банку на основі оцінки ризиків складається з кількох етапів (рис. 2.2) та розпочинається з вибору аналітичних показників, на основі яких в подальшому формується динамічний норматив – це сукупність показників, упорядкованих за ознакою міри їх динаміки (зокрема темпів чи індексів їх росту та приросту) так, що підтримання цього порядку в реальній діяльності банку забезпечує отримання кращих порівняно з попереднім періодом результатів.

Слід зазначити, що відбір показників для оцінки фінансової стійкості банку на основі аналізу ризиків – процедура складна і неоднозначна, а єдиних рекомендацій з цього приводу не існує. Вважається, що кількість показників в динамічному нормативі має становити від 6 до 25, тоді як інші учені обмежують максимальну кількість десятьма показниками. В процесі вибору слід керуватися тим, що занадто мала кількість показників дає досить приблизну (неточну) оцінку, і навпаки, велика кількість показників

призводить до втрати чутливості інтегральної оцінки зміни темпів росту окремих показників.

На другому етапі побудови нормативної динамічної моделі здійснюється економічна інтерпретація співвідношень між показниками, від результатів якої залежить якість та об'єктивність результативних оцінок, корисність самої моделі та доцільність її практичної реалізації.

Рис. 2.2 – Структурно-логічна схема формування комплексної моделі аналізу та оцінки фінансової стійкості банку з урахуванням ризиків діяльності. *Джерело*: розроблено автором.

Це один із найважливіших етапів, спрямований на визначення змісту та взаємозв'язків економічних категорій, показників, коефіцієнтів, які описують ризикованість банку. Необхідною умовою є дотримання економічної обґрунтованості у порівнянні кожної пари показників. Наприклад, зниження такого показника, як мультиплікатор капіталу банку є свідченням зниження

ризикованості банку, а перевищення темпів зростання резерву на покриття кредитних ризиків в порівнянні з темпами зростання обсягів кредитного портфеля банку вказує на підвищення ризику.

Проте не всі співвідношення між показниками мають однозначне трактування, наприклад більш швидке зростання обсягів активів банку порівняно з темпами росту власного капіталу з одного боку свідчить про розширення можливостей банку щодо залучення коштів, а з другого – про підвищення загального ризику банку. Тому необхідно розглянути та проаналізувати всі можливі пари відібраних на першому етапі показників і здійснити їх упорядкування з орієнтацією на досягнення стратегічних цілей банку. В результаті отримують нормативне упорядкування показників, яке є економічно обґрунтованим з позицій діяльності того чи іншого банку.

На третьому етапі реалізується процедура ранжирування через попарне порівняння та упорядкування показників, за результатами якого будується динамічний норматив. З метою формування цього нормативу розглядають кожну пару показників ризикованості банку та вибирають той, що має зростати швидше, надалі порівнюючи його з третім показником та обираючи найбільш «швидкий» вже з останньої пари, і так далі. Процедура повторюється до тих пір, поки не буде знайдено показник, який має зростати найвищими темпами. В такий же спосіб упорядковуються й всі інші показники, в результаті чого отримують ранжований ряд показників ризикованості банку, кожному з яких присвоюється ранг (число), який показує порядковий номер показника в упорядкуванні. Очевидно, що внаслідок різноманітності економічних показників не всі з них можна безпосередньо порівняти як з позицій їх цільової спрямованості, так і з погляду інтерпретації співвідношень, а тому застосування розглянутого способу упорядкування не завжди можливе.

Відтак за результатами аналізу динамічних співвідношень отримують один з двох можливих результатів:

-лінійний динамічний норматив, якщо всі з обраних показників можуть бути однозначно інтерпретовані та упорядковані за темпами їх зростання;

-нелінійний динамічний норматив, який формується за результатами

побудови графу або матриці нормативних співвідношень (преференцій) у тому разі, коли не всі попарні порівняння показників мають однозначну економічну інтерпретацію.

Алгоритм розрахунків інтегрального показника у разі формування нелінійного нормативу схематично наведено на рис. 2.1., де використано такі позначення:

-bi0 , bi1 – абсолютні значення і-го показника в базисному та звітному періодах відповідно;

-I(bi) – темп росту і-го показника в звітному періоді порівняно з базисним;

-eij – елементи матриці нормативних співвідношень між темпами росту показників;

-i, j – порядкові номери показників в динамічному нормативі (i = 1,n);

-I(bi) > I(bj) та I(bi) < I(bj) – нормативні співвідношення між темпами росту показників;

-fij – елементи матриці фактичних співвідношень між темпами росту показників;

-dij – елементи матриці відповідності фактичних та нормативних співвідношень між темпами росту показників.

Процес побудови моделі для комплексної оцінки фінансової стійкості банку розпочинається з вибору аналітичних показників, на основі яких в подальшому формується динамічний норматив. Слід зазначити, що відбір показників для оцінки ризикованості банку – процедура складна і неоднозначна, а єдиних рекомендацій з цього приводу не існує.

В процесі побудови моделі для комплексної оцінки сукупного ступеня фінансової безпеки банку до динамічного нормативу включено вісім коефіцієнтів (табл. 2.3.) з урахуванням їх значимості щодо оцінки рівня ризикованості кредитної установи. Ці коефіцієнти дозволяють оцінити такі основні ризику банку: кредитний, процентний, валютний та ризик ліквідності.

Таблиця 2.3 – Аналітичні коефіцієнти моделі та нормативні співвідношення між темпами їх росту

№	Коефіцієнт	Формула (актуальна)	Нормативна зміна	Нормативне співвідношення між темпами росту (пояснення)
1	Достатність капіталу	Н2 = Регулятивний капітал / Активи, зважені на ризик (RWA)	Зростання	темп росту капіталу K(i) > темп росту ризово- зважених активів Ar(j) → K(i) > Ar(j)
2	Миттєва ліквідність	Н4 = Високоліквідні активи (Av) / Поточні зобов'язання (PR)	Зростання	темп росту Av(i) > темп росту PR(j) → Av(i) > PR(j)
3	Норматив валютної позиції	Н13 = Відкрита валютна позиція (VP) / Регулятивний капітал (K)	Зменшення	темп росту VP(i) < темп росту K(j) → VP(i) < K(j)
4	Мультиплікатор капіталу	МК = Загальні активи (A) / Власний капітал (K)	Зменшення	темп росту активів A(i) < темп росту капіталу K(j) → A(i) < K(j)
5	Коефіцієнт ризику кредитного портфеля	РКП = Ризикові активи (RZ) / Кредитний портфель (КР)	Зменшення	темп росту ризикових активів RZ(i) < темп росту КП KP(j) → RZ(i) < KP(j)
6	Індекс відсоткового ризику	ІВР = Чистий процентний геп (GEP) / Активи (A)	Зменшення	темп росту GEP(i) < темп росту активів A(j) → GEP(i) < A(j)
7	Питома вага кредитного портфеля в загальних активах	Q_kp = Кредитний портфель (КР) / Активи (A)	Зменшення	темп росту КП KP(i) < темп росту активів A(j) → KP(i) < A(j)
8	Питома вага високоліквідних активів в загальних активах	Q_liq = Високоліквідні активи (Av) / Активи (A)	Зростання	темп росту Av(i) > темп росту активів A(j) → Av(i) > A(j)

Де К – капітал банку; А – загальні активи банку; Ar – активи, зважені за ризиком; Ав – активи високоліквідні; ВП – валютна позиція; КГЕП – кумулятивний геп; КП – кредитний портфель банку; RZ – резерв на покриття кредитних ризиків; ПР – поточні рахунки.

На наступному етапі за результатами виявлених співвідношень між темпами росту окремих показників формується матриця преференцій (табл. 2.4), кожний елемент (aij) якої визначається так:

aij = 1, якщо і-й показник має зростати швидше за j-ий;

aij = - 1, якщо і-й показник має зростати повільніше за j-ий;

aij = 0, якщо нормативне співвідношення між і-им і j-им показниками не виявлено.

Таблиця 2.4 – Матриця преференцій ризикованості банку АТ КБ «Приватбанк»

	K	Ar	Ав	A	ПР	RZ	КП	ВП	КГЕП
K	0	1	0	1	0	0	0	1	0
Ar	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
Ав	0	0	0	1	1	0	0	0	0
A	-1	0	-1	0	0	0	1	0	1
ПР	0	0	-1	0	0	0	0	0	0
RZ	0	0	0	0	0	0	-1	0	0
КП	0	0	0	-1	0	1	0	0	0
ВП	-1	0	0	0	0	0	0	0	0
КГЕП	0	0	0	-1	0	0	0	0	0

Отже, матриця преференцій відображає нормативні співвідношення показників (табл. 2.4.), включених до моделі для оцінки ризикованості банку. Тобто, наприклад, для зниження ризику капітал банку має зростати швидшими темпами ніж активи (A < K), тому на перетині рядка 1 та стовпця 4 матриці ставимо «1», і навпаки, на перетиці стовпця 1 та 4 рядка ставимо «- 1», що свідчить у даній матриці преференцій про зростання активів повільнішими темпами, ніж капітал.

Така процедура здійснюється для всіх 8 коефіцієнтів (табл. 2.3), а якщо нормативного співвідношення між темпами росту показників не виявлено, то у відповідному рядку і стовпці ставимо «0».

На основі матриці преференцій ризикованості банку будується матриця нормативних співвідношень (динамічний норматив) (табл. 2.4), виходячи із принципу транзитивності.

Позитивні впливи (+1):

К → Ar, A, RZ, КП, ВП, КГЕП

Ав → A, ПР, RZ, КП, КГЕП

А → RZ, КП, КГЕП

КП → RZ

ВП → немає

Ar, ПР, RZ, КГЕП → немає позитивних

Негативні впливи (–1):

Ar → К

А → К, Ав

ПР → Ав

RZ → К, Ав, А, КП

КП → К, Ав, А

ВП → К

КГЕП → К, Ав, А

К та Ав — основні джерела позитивного впливу (підсилюють багато показників).

RZ і КП — головні джерела негативних впливів.

К — найуразливіший: має найбільше негативних входів.

2.3. Побудова механізму антикризового управління фінансовою стійкістю банку

Зазвичай у різних системах ефективність діяльності оцінюється за допомогою єдиного критерію – показника прибутку, що, у цьому випадку, зумовлює концептуальну і методичну обмеженість підходу до проблеми ефективності механізму антикризового управління банком. Оцінка ефективності діяльності банку потребує багатокритеріального підходу, коли використовується комплекс взаємопов'язаних критеріїв.

У якості критеріїв ефективності управління фінансовою стійкістю вітчизняних комерційних банків обрати:

– рівень ризиків (їх мінімізацію) діяльності банківської установи;

– мінімізацію частки проблемних кредитів у портфелі банку;

– рівень ділової активності;

– оптимізацію управління; фінансову стабільність банка.

Система індикаторів механізму антикризового управління фінансовою стійкістю повинна формуватися на основі науково обґрунтованих базових положеннях та вихідних принципах:

- адекватність системи показників задачам діагностичного дослідження, тобто можливість за їх допомогою забезпечити виявлення та оцінку глибини розвитку кризи та її окремих фаз, проведення діагностики передумов для її поглиблення або послаблення;

- наявність інформаційного забезпечення для розрахунку значень показників, проведення динамічного та порівняльного аналізу;

- можливість чіткого визначення алгоритмів розрахунку показників- індикаторів кризи;

- можливість накопичення статистичної бази стосовно рівня та динаміки зміни показників, що з часом стане інформаційною передумовою розробки спеціальних критеріальних моделей діагностики кризи та загрози банкрутства;

- охоплення показниками усіх найважливіших напрямків (сфер) оцінки фінансового стану підприємств, в яких можуть знаходити відображення кризові явища, що притаманні їх діяльності, або передумови до їх появи;

- оптимальна чисельність показників по кожному напрямку дослідження, виключення зі складу системи показників, що дублюють один одного;

- можливість чіткого та однозначного визначення негативного значення (критеріальної межі) або негативної динаміки, які можна використати як базу для ідентифікації кризового стану або передумов для його появи в майбутньому.

Слід зазначити, що наявне методичне забезпечення діагностики кризового стану характеризується різноманітністю методик і моделей. В

науковій літературі пропонується така класифікація методичних підходів до прогнозування кризових явищ:

1. Залежно від методики визначення оцінних показників:

- коефіцієнтний підхід, який ґрунтується на використанні певного переліку коефіцієнтів індикаторів стану об’єкту – відносних показниках, які визначаються шляхом порівняння між собою певних абсолютних показників господарсько-фінансової діяльності;
- індексний підхід, який передбачає розрахунок динамічних показників зміни стану об’єкту дослідження в часі (темп зростання, темп приросту тощо);
- агрегатний підхід, який базується на побудові балансових (агрегатних) моделей оцінки фінансового стану.

2. Залежно від методики дослідження оцінюваних показників поширені такі методичні підходи:

- динамічний аналіз (передбачає вивчення показників в динаміці);
- порівняльний аналіз(передбачає зіставлення фактичного значення показника з середньогалузевим або з середнім по групі аналогічних підприємств);
- еталонний аналіз (порівняння фактичного значення показника з еталонним значенням, який визначено як допустимий (критична межа його зміни).

3. Залежно від методики формування узагальненого висновку щодо кризи: індексний метод; бальний метод; графічний метод; матричні моделі ідентифікації стану суб’єкту економічної діяльності; статистичні моделі діагностики банкрутства.

Проаналізувавши різні підходи до формування систем індикаторів, для визначення інтегрального показника антикризового управління, зазначені індикатори слід згрупувати за декількома напрямками.

Перша група. Показники капітальної стійкості. До них слід віднести: коефіцієнт надійності (співвідношення власного капіталу до залучених коштів ≥ 5%); коефіцієнт участі капіталу у формуванні активів (співвідношення

власного капіталу до загальних активів ≥ 10 %); співвідношення статутного і балансового капіталу – 15-50 %; коефіцієнт концентрації власного капіталу (співвідношення капіталу-брутто, тобто балансового капіталу, до пасивів банку – 10-15%); співвідношення капіталу до депозитів – 15-20 %, коефіцієнт левериджу (співвідношення залучених коштів до капіталу ≥ 15 разів).

Друга група. Показники ділової активності. До них слід віднести: коефіцієнт активності залучення ресурсів (частка залучених коштів у загальних пасивах – 80-85%); рівень депозитів у зобов'язаннях (характеризує зростання стабільності ресурсної бази; оптимально: 10-30%); коефіцієнт кредитної активності (показує частку активів, що розміщена в кредити, оптимально: 65-75%).

Третя група. Показники ліквідності, платоспроможності банку (використання нормативів ліквідності було виключено, так як їх недотримання автоматично викликає застосування адміністративних та фінансових заходів впливу).

Четверта група. Показники ефективності управління банком. До них слід віднести: загальний рівень рентабельності (розмір балансового прибутку на 1 грн. доходу); коефіцієнт процентного доходу (співвідношення процентного доходу до загальних активів, оптимально: 9-10%); доходність активів (рівень доходів банку у його загальних активах); витратність активів (відношення загальних витрат до активів банку – вартість 1 одиниці активів); прибутковість активів (рівень окупності чистим прибутком середньорічних активів банку ≥ 1,0%); прибутковість капіталу (рівень окупності чистим прибутком середньорічного загального капіталу ≥ 5%); коефіцієнт дієздатності (рівень витрат на 1 гривню доходів банку).

Забезпечення високої ефективності управління є складовою частиною загальної проблеми з підвищення ефективності діяльності.

З точки зору репрезентативності, інтегральний показник всебічно охоплює усі фінансові сфери діяльності, й при цьому приведення комплексу розрахунків до інтегрального значення дозволяє врахувати вплив різних чинників, які не можуть бути зіставленні за інших форм оцінювання.

Висновки до розділу 2

У другому розділі дослідження було проведено всебічний аналіз роботи Державної служби фінансового моніторингу України у контексті оцінки та управління фінансовою стійкістю банків. Така модель дозволяє інтегрувати різноманітні інформаційні потоки, включаючи дані про платіжні операції, кредитні ризики та ліквідність, що є необхідним для своєчасного виявлення ознак потенційних кризових ситуацій у банківській системі.

Розглянуто погляди різних авторів щодо фінансового моніторингу та визначено, що він є одним із найефективніших інструментів запобігання та протидії легалізації незаконних доходів, якщо застосовувати його системно та комплексно. У дослідженні було підкреслено, що на практиці існують дві основні системи протидії легалізації доходів: американська та європейська. Американська система характеризується більш жорсткими підходами до контролю та санкцій, тоді як європейська – більш гнучка та орієнтована на превентивні заходи.

Було також досліджено саме поняття «моніторинг» як складову фінансового контролю. З неюридичної точки зору фінансовий моніторинг характеризується механізмом безперервного збору та обробки даних для визначення тенденцій, динаміки змін та потенційних ризиків у діяльності економічних суб’єктів.

Таким чином, перший розділ дав змогу комплексно визначити сутність фінансового моніторингу, його структуру та ключові завдання, підкресливши роль нормативно-правової бази та інституційних механізмів у забезпеченні протидії легалізації доходів, одержаних злочинним шляхом, та стабільності фінансової системи України.

РОЗДІЛ 3
НАПРЯМИ ПІДВИЩЕННЯ РІВНЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ БАНКУ

3.1. Характеристика банку АТ КБ «ПриватБанк»

АТ КБ «Приватбанк», який було засновано у 1992 році, зараз є одним із найбільш динамічно розвиваючихся банків України і утримує лідерські позиції в національному банківському рейтингу. Згідно з дослідженням GFK Ukraine у четвертому кварталі 2017 року, ПАТ «Приватбанк» вибрали основним банком 40,2% фізичних осіб, що є вищим показником, ніж у інших великих українських банків. Серед корпоративних клієнтів цей показник складав 28,4%.

АТ КБ «Приватбанк» є найбільшим випускником та приймачем платіжних карток в Україні, володіє власною системою грошових переказів «PrivatMoney» і є лідером серед інтернет-банків та платіжних систем в Україні через свій «Приват24». Банк також має дочірні установи в Латвії, Португалії та Італії. За даними британського журналу The Banker у 2016 році ПриватБанк зайняв 13-те місце в рейтингу найбільших банків Центральної та Східної Європи та 495-те місце в світовому рейтингу топ-1000 банків.

Національна мережа банківських відділень АТ КБ «Приватбанк», яка налічує більше 1528 філій і відділень по всій Україні, дозволяє клієнтам отримувати високий рівень обслуговування в будь-якій точці країни. Широка мережа міжнародних партнерів Приватбанку підтверджує його статус як важливого гравця на світовій банківській арені і, що найважливіше, дозволяє задовольняти потреби клієнтів, пов’язані з міжнародною діяльністю. Приватбанк підтримує кореспондентські зв'язки з великими іноземними банками, ефективно співпрацюючи з ними в різних сегментах фінансового ринку. Приватбанк є уповноваженим банком для обслуговування кредитних ліній.

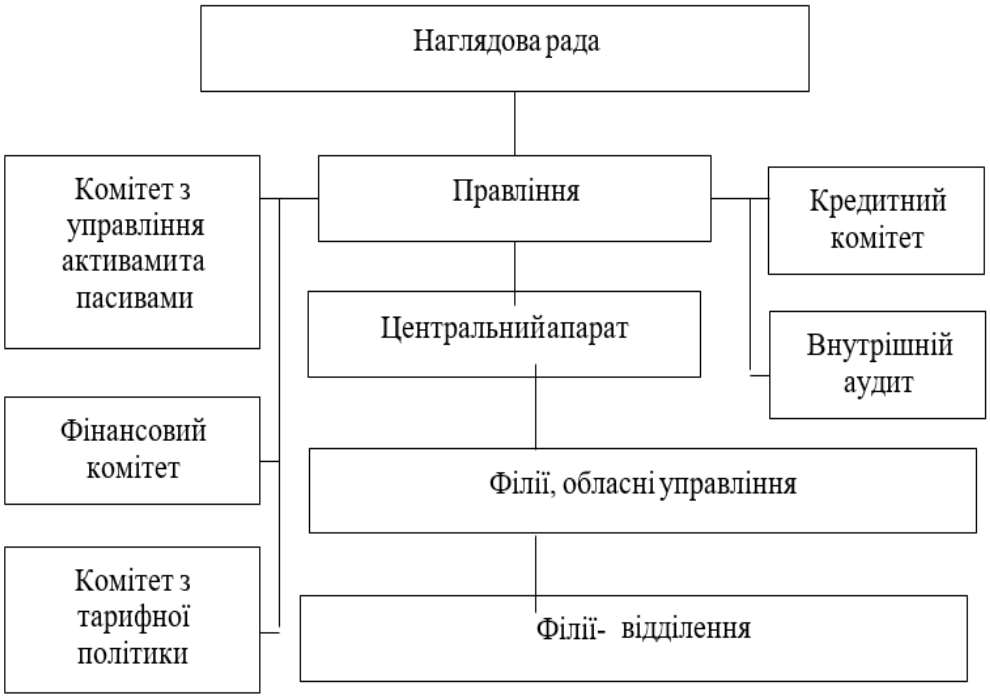

Рис. 3.1 – Організаційна структура управління АТ КБ «Приватбанк».

Джерело: [33]

Отже, нижче приведені сильні і слабкі сторони АТ КБ «Приватбанк», а також можливості і погрози з метою побудови SWOT-матриці (табл. 3.1)

Таблиця 3.1 – Оцінка переваг і недоліків діяльності АТ КБ «Приватбанк», також можливостей і ризиків

Сильні сторони	**Слабкі сторони**
Великі фінансові можливості за рахунок фінансових ресурсів власників та інвесторів. Гарна та надійна репутація в іноземних банках. Ефективна корпоративна культура. Довгострокові відносини з ключовими клієнтами юридичними особами. Велика кількість регіональних відділень в різних областях України. Професійні працівники. Впізнанність бренду банка.	Недостатньо ефективна діюча маркетингова політика. Висока в порівнянні з іншими банками вартість обслуговування. Недостатня увага до роботи на ринку депозитів фізичних осіб. Концентрація на короткострокових відносинах з клієнтами (отримати якомога більше, щонайшвидше).

Продовження табл. 3.1.

Можливості: Збільшення об'ємів ресурсів за рахунок залучення коштів іноземних банків. Підвищення лояльності до фізичних осіб. Збільшення частки банку в сегменті депозитів фізичних осіб. Залучення на обслуговування іноземних компаній що приходять на український ринок. Залучення коштів інвесторів за рахунок додаткової емісії акцій Здійснення ефективних PR-акцій	Загрози: Скорочення фінансування з боку основних інвесторів та власників банку. Скорочення фінансування з боку інших іноземних банків. Можливі негативні зміни в макроекономічній ситуації. Зростання конкуренції з боку українських банків. Зростання конкуренції з боку іноземних банків тих, що прийшли, або що приходять на український ринок. Коливання попиту на фінансовому ринку

Проведення SWOT-аналізу для оцінки основних чинників, що впливають на діяльність, і складання матриці SWOT (табл. 3.2).

Таблиця 3.2 – Матриця SWOT для АТ КБ «Приватбанк»

Категорії	Можливості	Загрози
1. Сильні сторони	1.1. Значні фінансові ресурси від власників і інвесторів.	1.1.Зменшення фінансування з боку основних інвесторів і власників банку.
	1.2. Надійна репутація серед іноземних банків.	1.2. Зниження фінансування від інших іноземних банків.
2. Слабкі сторони	2.1. Недостатньо ефективна маркетингова політика.	2.1.Недостатня ефективність маркетингових кампаній.
	2.2.Висока вартість обслуговування в порівнянні з іншими банками.	2.2.Висока вартість обслуговування.
3. Можливості	3.1.Залучення іноземних компаній, які входять на український ринок.	4.1. Зростання конкуренції з боку українських банків.
	3.2.Привернення інвестицій через додаткову емісію акцій.	4.2. Зростання конкуренції з боку іноземних банків, які входять на український ринок.
4. Загрози	4.1. Зростання конкуренції з боку українських банків.	4.1. Зменшення фінансування з боку основних інвесторів і власників банку.

На основі аналізу результатів SWOT-матриці для АТ КБ «Приватбанк» складається список планових стратегічних альтернатив розвитку банку (табл. 3.3).

Таблиця 3.3 – Формування списку ключових стратегічних завдань та варіантів розвитку для АТ КБ «Приватбанк»

Стратегічні проблеми	**Стратегічні альтернативи**
Зменшення фінансування від основних інвесторів та акціонерів банку.	Збільшення обсягів ресурсів шляхом залучення коштів від іноземних банків.
Зменшення фінансування з боку інших міжнародних банків.	Підвищення рівня лояльності серед фізичних осіб.
Можливі негативні зміни в макроекономічному середовищі.	Збільшення частки банку на ринку депозитів для фізичних осіб.
Посилення конкуренції з боку українських банків.	Привернення до обслуговування іноземних компаній, що виходять на український ринок.
Варіації попиту на ринку фінансових послуг.	Залучення інвестицій через додаткову емісію акцій.
	Проведення ефективних PR-кампаній.

Якісну та кількісну оцінку показників, що найбільше впливають на конкурентну позицію АТ КБ «ПриватБанк», рекомендується здійснювати за допомогою експертних оцінок. Кожен із цих показників оцінюється експертним методом шляхом визначення його важливості для депозитної політики банку. При цьому використовується така шкала оцінки значення будь-якого показника: «добре» – 3 бали; «задовільно» – 2 бали; «незадовільно» – 1 бал. Після цього проводиться ранжування показників та їх бальних оцінок за рівнем важливості, з присвоєнням відповідних рангів.

Таким чином, для підвищення ефективності та результативності діяльності АТ КБ «ПриватБанк» можна виділити наступні напрями:

1. Поліпшення нормативно-правової бази для забезпечення захисту коштів фізичних та юридичних осіб, які знаходяться на депозитних рахунках.

2. Усунення інформаційної асиметрії через створення інформаційної системи, яка забезпечить доступність та достовірність даних щодо ліквідності, платоспроможності, прибутковості та рентабельності банків.

3. Спрощення операцій з депозитними рахунками, зокрема спрощення процесів зарахування коштів, видачі готівки та переказів з депозитних рахунків, а також впровадження строкових вкладів з можливістю додаткових внесків.

4. Створення привабливих умов для активізації застосування банками цінових та нецінових методів маркетингу, підвищення якості обслуговування та зацікавлення фізичних та юридичних осіб у розміщенні коштів.

3.2. Механізм управління прибутком банку в системі зміцнення фінансової стійкості

Розуміння визначення «управління прибутком банку» все ще є спірним, саме тому є декілька способів стосовно питання формулювання поняття і сутності управління прибутком банку.

В багатьох визначеннях велика увага присвячується організації управління. Це викликано тим, що при переході до ринку, організація управління прибутком суттєво розширилась та досліджується як із зовні (взаємодія банку та зовнішнього середовища), так і всередині системи.

Головна ціль управління прибутком полягає в забезпеченні максимального добробуту стейкхолдерів і власників банку в теперішньому періоді та в майбутніх, в умовах цілковитого задоволення потреб фізичних та юридичних осіб.

Визначивши ціль, доречно також з’ясувати існуючі завдання при управлінні прибутком банку, розв’язання яких може бути гарантовано за допомогою вирішення управлінських функцій.

Ми вважаємо, що перш ніж прийняти будь-яке управлінське рішення, потрібно його проаналізувати, більш того аналіз має відбуватись на всіх етапах процесу управління прибутком АТ КБ «ПриватБанку.

Найбільший обсяг у структурі доходів ПриватБанку займають процентні доходи. Також досить швидко зростає обсяг доходів від торгівельної діяльності внаслідок посилення торгівельних дій банку на ринку цінних паперів і валютному ринку.

Найбільший обсяг витрат АТ КБ «ПриватБанку» займають процентні витрати. Аналізуючи структуру доходів та витрат банку, варто зазначити, що для того, щоб покращити фінансові результати АТ КБ «ПриватБанку» необхідно направити діяльність банку в таких пріоритетних напрямках:

- підвищення доходів в результаті надання нетипових для банку фінансових послуг;
- здешевлення вартості ресурсів та скорочення комісійних витрат.

Результативність управління прибутком комерційного банку оцінюється, базуючись на таких показниках: рентабельність активів, чистий спред, рентабельність капіталу та чиста процентна маржа.

Дана концепція свідчить про те, що вдосконалення механізму управління прибутком повинно базуватись на таких принципах:

- ефективність – формується внаслідок направлення зусиль на зростання результативності діяльності банку;
- надійність – передбачає утворення умов, сприятливих для здійснення своєї діяльності безперервно, з мінімальними ризиками і гарантування безпечної діяльності банку в певній сфері;
- системність – означає, що управління прибутком банку є системою, яка становить декілька стадій приймання рішень і сукупність деяких елементів, які перебувають в міцному взаємозв’язку один з одним;
- єдність стратегій – свідчить про те, що кожне управлінське рішення повинно бути направлено на приближення до стратегічної мети банку.

Ціль концепції вдосконалення механізму управління прибутком комерційного банку – це гарантування максимуму добробуту стейкхолдерів і власників банку в теперішній час та в перспективних періодах при умовах цілковитого задоволення потреб фізичних та юридичних осіб у послугах банку.

Отже, наведені принципи та визначена ціль відображаються у розв'язанні таких завдань:

- збільшення рівня рентабельності банку та обсягу прибутку;
- дотримання оптимального співвідношення між дозволеним рівнем ризиків банку і рівнем прибутку;
- формування високоякісного прибутку;
- створення умов формування прибутку акціонерного капіталу та доходу банківських інвесторів вище середньоринкового рівня;
- збільшення обсягу власного капіталу АТ КБ «ПриватБанку» за рахунок прибутку згідно з завданнями розвитку майбутнього періоду.
- зростання ринкової вартості банку;
- поліпшення умов ефективних програм приймання участі співробітників в прибутковості банку.

Згідно з концепцією, здійснення зазначених завдань може бути досягнуто зі застосуванням механізму, який складається з наступних елементів:

- державне нормативне і правове управління питаннями розподілу і утворення прибутку, яке містить в собі приймання нормативних актів і законів, які керують формуванням і розподілом прибутку;
- ринкова система регулювання формуванням і використанням прибутку, яка утворена методикою розрахунку інтегрованого індексу прибутковості банку, який сформований з показників чистого спреду, рентабельності активів банку, валових доходів та активів, які є дохідними, чистої процентної маржі до чистих активів,.
- внутрішня система управління певними аспектами утворення, використання і розподілу прибутку банку, який створюється в межах самого

банку, в свою чергу регламентуючи окремі дієві управлінські рішення з приводу формування, розподілу і використання прибутку банку;

- механізм певних прийомів та методів здійснення управління прибутком банку, які можна досягти під час проведення планування, аналізу та контролю за утворенням і використанням прибутку банку.

Наше дослідження підтверджує як теоретичну значимість, так і практичну доцільність проведення аналізу як ключового та провідного етапу процесу управління прибутком АТ КБ «ПриватБанк». Такий аналіз безпосередньо впливає на ефективність управлінських рішень на кожному етапі цього процесу. Запропонована концепція вдосконалення механізму управління прибутком комерційного банку може застосовуватися для виявлення резервів збільшення доходів, зменшення витрат та підвищення рентабельності як окремого банку, так і банківської системи України в цілому.

3.3 Напрями щодо більш ефективного управління ресурсною базою банку з метою подальшого зміцнення власного рівня фінансової стійкості

Рівень ефективності діяльності АТ КБ «Приватбанк» та масштаби його операцій залежать від обсягу ресурсів, якими володіє банк та більшість його ресурсів формуються завдяки залученню коштів клієнтів. У вузькому значенні депозитна політика – це стратегія і тактика банку в частині організації ресурсного процесу планування. Тому з метою покращення та зміцнення рівня фінансової стійкості АТ КБ «Приватбанк» необхідно визначити основні етапи формування ресурсів та контролю за ресурсною базою банка:

Отже, на основі результатів аналізу ресурсів АТ КБ «Приватбанк» у попередньому розділі відокремимо основні проблеми залучення депозитних ресурсів банком та визначимо напрями їх вирішення:

Планові заходи щодо розширення ресурсної бази АТ КБ «Приватбанк» юридичних осіб, що перейшли на обслуговування до банку за рахунок надання якісних конкурентоспроможних банківських послуг. Ці заходи, повинні для АТ КБ «Приватбанк» базуватись на наступних

рекомендаціях.

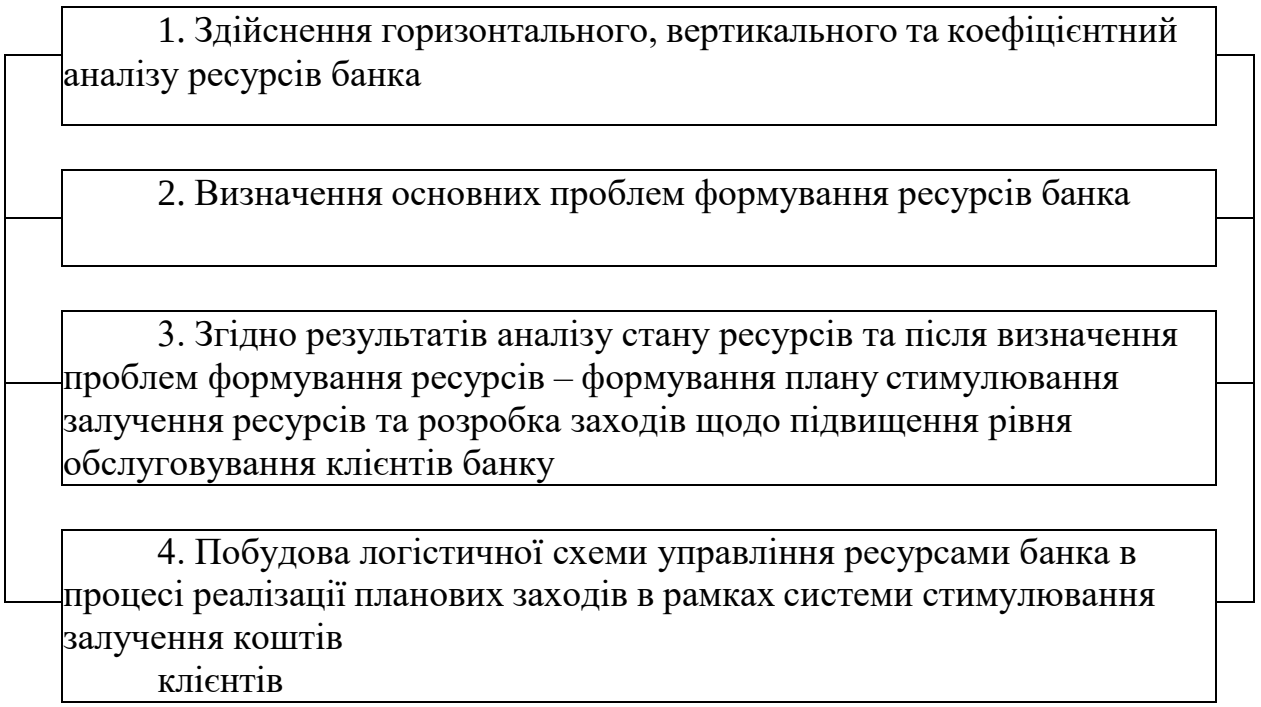

Рис 3.4 – Портфельне планування формування ресурсів АТ КБ «Приватбанк. *Джерело*: [38].

Таким чином, поліпшення організації депозитних операцій і системи стимулювання залучення вкладів дуже важливе для банків у сучасних умовах господарювання. Збільшення загального об'єму вкладів юридичних і фізичних осіб та розширення кола вкладників шляхом залучення потенційних клієнтів дозволить повніше задовольнити потреби існуючих клієнтів банку, поліпшити ефективність їх обслуговування, удосконалити процедуру гарантування вкладів та підвищити зацікавленість в розміщенні коштів у банківських установах.

На основі аналізу структури та динаміки активів відділення АТ КБ «Приватбанк» за 2018-2020 роки можна зробити висновок, що у 2020 році найбільшу частку в активах займали розрахунки між філіями банку – 88,5%. Їх питома вага зменшилася в порівнянні з попереднім роком 2019 на 2,9%, а сума зросла на 524,586.3 тис. грн. Найменшу частку в активах у 2020 році займали запаси матеріальних цінностей – 0,005%, при цьому їх питома вага порівняно з попереднім роком зменшилася на 0,005%. Інші активи мали частку

0,03%, необоротні активи – 0,01%, а дебіторська заборгованість – 0,01%. Загальна сума грошових коштів АТ КБ «Приватбанк» у 2020 році в порівнянні з 2019 роком збільшилася на 59,226 тис. грн завдяки покращенню ефективності грошових операцій. Кредити фізичним особам у 2020 році зросли на 89,104 тис. грн у порівнянні з 2019 роком завдяки активізації кредитної політики банку.

Висновки до 3 розділу

Найбільший обсяг у структурі доходів ПриватБанку займають процентні доходи. Також досить швидко зростає обсяг доходів від торгівельної діяльності внаслідок посилення торгівельних дій банку на ринку цінних паперів і валютному ринку.

Наведена концепція вдосконалення механізму управління прибутком комерційного банку може використовуватись з метою виявлення резервів зростання доходів, зниження витрат, росту рентабельності як конкретного банку, так і всієї банківської системи України.

Завдяки PEST-аналізу нами було здійснено загальний аналіз факторів ззовні, які несуть вплив на діяльність банківської установи.

Надійний банк очима клієнтів прирівнюється здатності виконати зобов'язання стосовно повернення у зазначені терміни вкладених коштів та сплатити відповідний дохід за користування даними коштами, а для акціонерів - виплаті дивідендів та зростанні курсової ціни акцій банку. Джерелом описаних виплат виступає прибуток, тому надійний банк і вважається той, що отримує та буде отримувати в майбутньому стійкий прибуток.

ВИСНОВКИ

Отже, відповідно до проведених досліджень, можна зробити такі висновки:

Зважаючи на сучасний стан розвитку банківської системи в Україні, розширено перелік загроз, що виникають через ендогенні та екзогенні фактори, що дозволило вдосконалити класифікацію загроз фінансово-економічній безпеці банків з урахуванням нових тенденцій та реалій. До них належать посилення впливу техногенних факторів та загострення конфліктів різних рівнів, таких як військові, корпоративні, між засновниками, між банком і персоналом, та між банком і клієнтами. Використання цієї класифікації сприяє оптимізації управління ризиками для покращення керованості фінансів банку в умовах мінливого зовнішнього середовища.

Діюча система фінансового моніторингу, що організовується керівництвом банку на основі внутрішніх документів, створена для моніторингу, контролю, виявлення проблем, пов'язаних з діяльністю банку, та розробки пропозицій щодо вдосконалення управління фінансовою безпекою.

У результаті дослідження встановлено, управління фінансовою стійкістю включає комплекс заходів щодо створення і функціонування внутрішньобанківської системи моніторингу ризиків, оновлення внутрішніх документів та контролю за виконанням законодавчих вимог на основі аналізу фінансового стану банку.

На сьогодні Приватбанк є одним із найдинамічніших банків України, займаючи лідируючі позиції в банківських рейтингах.

Аналіз фінансово-господарської діяльності Приватбанку показав, що за аналізований період чистий прибуток зменшився через зниження чистого процентного доходу та комісійного доходу. Фінансовий стан Приватбанку характеризується рівнем оборотності капіталу та фінансової стійкості, що відображається в динаміці структури джерел фінансування та здатності банку виконувати свої боргові зобов'язання.

Критерії ефективності управління фінансовою стійкістю Приватбанку можна об'єднати в дві групи: базові (результативність, дієвість, економічність)

та додаткові (законність, об'єктивність, оптимальність, системність). Загальний рівень оцінки визначається за допомогою аналізу відповідних показників.

Модель оцінки фінансової стійкості показала, що ситуація в Приватбанку щодо ризиків стабільна, хоча комплексна оцінка свідчить про погіршення. Проте, відповідно до середнього показника в інших банках, ризик є контрольованим.

Зниження ризиків у процесі управління фінансовою стійкістю Приватбанку залежить від удосконалення методів оцінки, які можуть бути уніфіковані лише частково через індивідуальні особливості кожного банку.

Для зниження ризиків пропонується впровадження сигнальної карти ризиків для кожної фінансової операції, що дозволить посилити контроль та покращити управління ресурсами, зокрема шляхом оптимізації депозитної політики на основі економічної доцільності та узгодження стратегічних і тактичних цілей.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аналіз ефективності монетарної політики НБУ України. URL: https://feao.org.ua (дата звернення: 12.12.2025)

2. Бугаєнко А. Міжнародна та вітчизняна практика організації аудиту фінансового моніторингу банку. Економічний аналіз. 2016. Вип. 6. С. 389–391.

3. Бугель Ю. Напрями удосконалення сучасних методів управління банком. Галицький економічний вісник. 2018. №2 (27). С. 157–163.

4. Буткевич С.А. Щодо вдосконалення системи первинного фінансового моніторингу. URL: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 03.11.2025)

5. Вінниченко О.В., Гудзь А.В. Фінансовий стан банку та методи його оцінки в Україні. Вісник економіки транспорту і промисловості. №69. 2020.

6. Гриценко Р.Р. Національні незалежні рейтингові агентства: концепція створення та функціонування. Вісник НБУ. 2017. №6. С. 22–24.

7. Дзюблюк О.В. Оптимізація формування ресурсної бази комерційних банків. Банківська справа. №5. 2017. С. 38–46.

8. Довгаль Ю.С. Сутність фінансової стійкості банку та ефективні шляхи її забезпечення. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua (дата звернення: 21.10.2025)

9. Євенко Т.І. Банківська система України: проблеми і перспективи розвитку. Економіка. 2018. №6. С. 40–41.

10. Єгоричева С.Б. Організація фінансового моніторингу у банках. Навчальний посібник. URL: http://edu.com.ua (дата звернення: 29.12.2025)

11. Жигайло Г.Г. Фінансові інструменти: визнання та оцінка. Вісник НБУ. 2019. №1. С. 12–13.

12. Законодавство та нормативні джерела: Національне рейтингове агентство «Рюрік». URL: http://rurik.com.ua/ (дата звернення: 17.10.2025)

13. Костирко Р.О. Оцінка ефективності внутрішнього контролю в управлінні витратами банка. URL: http://www.nbuv.gov.ua (дата звернення: 05.12.2025)

14. Недзельська І.А. Кредитні ризики та їх наслідки для банківської системи України. Фінанси України. 2018. №7. С. 102–108.

15. Орлюк О.П. Фінансове право. Академічний курс. Київ : Юрінком Інтер, 2017. 225 с.

16. Петрук О.М. Банківська справа: навчальний посібник / за ред. Ф.Ф. Бутинця. Київ : Кондор, 2010. 225 с.

17. Петрук О.М. Банківська справа: навчальний посібник. Київ : Кондор, 2012. 225 с.

18. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Маслов С.І. Основи банківської справи. Київ : Центр навчальної літератури, 2011. 300 с.

19. Прокопенко І.Ф., Маслов С.І. Банківська справа. Київ : Центр навчальної літератури, 2014. 325 с.

20. Прокопенко І.Ф., Ганін В.І., Соляр В.В., Маслов С.Т. Основи банківської справи. Київ : Центр навчальної літератури, 2009. 410 с.

21. Савченко Л.А. Правові основи фінансового контролю. Київ : Юрінком Інтер, 2014. 504 с.

22. Сарахман О.М., Раєвський К.Є., Скаско О.І. Банківський нагляд. Львів : ЛБІНБУ, 2014. 286 с.

23. Синюгіна Н.В. Фінансовий моніторинг. Дисертація канд. екон. наук. Харків : 2014. 236 с.

24. Скибенко С.Т., Халява С.П. Банківські операції. Київ : Укоопосвіта, 2016. 240 с.

25. Сокова М.А. Побудова системи внутрішнього контролю у сфері ПВД/ФТ. URL: http://edu.com.ua (дата звернення: 14.11.2025)

26. Фінансове право України / Воронова Л.К., Кучерявенко М.П., Пришва Н.Ю. та ін. Київ : Правова єдність, 2013. 395 с.

27. Фінансове право України: навчальний посібник / Воронова Л.К. та ін. Київ : Правова єдність, 2009. 395 с.

28. Фінансовий моніторинг в банку. Суми: ВТД «Університетська книга», 2013. 336 с.

29. Хмелюк А.А. Фінансовий моніторинг – суб'єкти та об'єкти. URL: http://ndi-fp.nusta.com.ua (дата звернення: 27.10.2025)

30. Череп А.В. Банківські операції. Київ : Кондор, 2015. 410 с.

31. Чуб О.О. Банки в глобальній економіці. Київ : КНЕУ, 2016. 340 с.

32. Циганюк Д.Л., Рудняк А.Д. Аналіз фінансового стану банківського сектору України. Вісник СумДУ. 2020.

33. Шевченко Р.І. Банківські операції. Київ : КНЕУ, 2012. 276 с.

34. Шиян Д.В. Критерії та показники ефективності системи фінансового моніторингу банка. URL: http://edu.com.ua (дата звернення: 08.12.2025)

35. Шпачук В. Найпоширеніші проблеми в банківській діяльності. Вісник НБУ. 2015. №10. С. 45–46.

36. Шарапов О.Є. Інформаційні системи в банківській діяльності. Вісник України. 2017. №4. С. 55–64.

37. Шапар С.Т. Загрози у банківській сфері. Вісник України. 2015. №9. С. 35–44.

38. Штаєр О.М. Обґрунтування пріоритетності загроз. Вісник економіки транспорту і промисловості. 2017. №39.

39. Щибиволок З.І. Аналіз банківської діяльності. Київ : Знання, 2012. 311с.

40. Щибиволок З.І. Сучасні виклики у банківській діяльності. Київ : Знання, 2015. 250с.

ДОДАТОК А

Інтерпретації науковцями поняття «фінансовий результат банку»

Показник	Перефразований зміст визначення
С. В. Мочерний	Фінансовий результат — це узагальнений підсумок діяльності підприємства чи його підрозділу, виражений у грошовій формі та відображений як прибуток або збиток.
М. С. Пушкар	Фінансовий результат розглядається як отримані прибутки чи збитки, що сформувалися внаслідок здійснення господарської діяльності.
В. А. Луговий	Фінансовий результат визначається як балансовий прибуток або збиток, що включає доходи і витрати від реалізації продукції (робіт, послуг), інших операцій та позареалізаційних статей.
В. Є. Ануфрієв	Науковець трактує фінансовий результат як прибуток чи збиток за певний період, а також як різницю між доходами та витратами підприємства.
В. П. Пантелєєв	Автор розглядає фінансові результати як прибуток або збитки, що є наслідком діяльності підприємства. Результат визначається як алгебраїчна сума всіх доходів і витрат.
Р. В. Скалюк	Фінансові результати пов'язані з отриманими або втраченими економічними вигодами. Вони формуються як різниця між доходами та витратами та дозволяють оцінити прибутковість і потенціал розвитку підприємства.
Л. В. Дікань	Фінансовий результат є економічною категорією, що супроводжує створення доданої вартості. Він відображає підсумки діяльності підприємства, розраховується за визначеною методикою та є об’єктом обліку і контролю.
О. О. Вороніна	Науковиця визначає фінансові результати як комплексний показник, що характеризує діяльність підприємства, є наслідком економічних взаємин, відображає стабільність розвитку, вплив зовнішніх факторів та фіксується у звітності як прибуток або збиток, впливаючи на власний капітал.

ДОДАТОК Б

Зовнішні фактори, які впливають на діяльність АТ КБ «ПриватБанк»

Показник	**Фактори**	**Вплив на банківську сферу**
Демографія	Зміна демографічної ситуації, підвищення пенсійного віку; проведення через банки зарплат, стипендій і пенсій	Формує структуру клієнтів та потреби у продуктах для різних вікових груп
Зайнятість і платоспроможність населення	Рівень зайнятості та доходів населення	Визначає попит на кредити, депозити та інші фінансові послуги
Активність клієнтів	Взаємодія з банком, участь у програмах та сервісах	Потребує підвищення якості обслуговування та розвитку інноваційних рішень
Соціальна активність банку	Благодійність та участь у соціальних проєктах	Підвищує довіру та формує позитивний імідж банку
Кваліфікація персоналу	Попит на висококваліфікованих спеціалістів, розвиток компетенцій	Вимагає систем підвищення кваліфікації та мотивації працівників
Стрімкий розвиток технологій	Динамічний розвиток ІТ та ускладнення їх ефективного використання	Підвищує попит на фахівців, які здатні оптимізувати застосування технологій
Інновації в банківській сфері	Створення та впровадження сучасних банківських продуктів	Необхідність постійного оновлення послуг для збереження конкурентоспроможності